

Légy a tejfelben

Humorosnak ható történet következik, ezért felkérem a tisztelt olvasót, hogy őrizze meg komolyságát. Pénzről van szó. Meg becsületről. Továbbá büntetésről. Egy magyar állampolgár „tejfelesszajú” becsületsértő kifejezéssel illette az intézkedő rendőröket, ezért őt „hivatalos személy megsértése” miatt pénzbüntetésre ítélték.

Az „ügy” tíz hónappal ezelőtt indult egy szerencsétlen lépéssel: az állampolgár autóval elindult a Jurta Színházba, ahol aznap a „Vívományaink” sorozatban a „Közrend”-ről nyitottak vitát. Autósunk átgurult az Élmunkáshídon, onnan rákanyarodott a Rudas László utcára.

A parkoló gépkocsik rengetegéből ekkor két fiatal rendőr lépett eléje feltartott kezekkel. No, nem mintha megakarták volna adni magukat ama halhatlanul csendes vasárnap délutánon, február 5-ikén; éppen hogy kapóra jött végtelen unalmukra az eléjük bukkanó autóvezető. Miután meggyőződtek róla, hogy az autósnak megvan a három igazolványa, mind a négy kereke, a kormány működőképes és az elakadásjelző is megfelel a szerepének, az autós már-már azt gondolta, hogy szabad az út.

De ekkor az egyik ifjú rendőr diadalittasan felkiáltott: – Megvan a szabálysértés! A biztonsági öv nem volt bekapcsolva! – Ugyan kérem – legyintett az autós, miközben érezte, hogy a pumpa is kezd működésbe jönni –, önök negyedórja foglalkoznak velem. Mi jut eszükbe, hogy előlről kezdjék? Legyenek szívesek erresszenek, mert a Jurtában lassan kezdődik a műsor! Nagyon nézett erre a két húsz alig valahány éves egyenruhába bújó fiatalember, s az, amelyik mindvégig a személyi igazolványt fogta, a „Jurta” hallatán még szorosabbra zárta ujjait. – Uraim – hajtotta magát az autós –, erresszenek, míg itt önök reám pazarolják a drága idejüket, esetleg a csavargók és tolvajok kerekét oldanak, én viszont behúzott kézfékekkel vagyok kénytelen várakozni! Semmi hatás. Sőt, ha lehet azt mondani, a két fiatal, ámbátor tekintélyt követelő arcon még nagyobb flegmaság uralkodott el. Mint akik lassított felvételt játszanak, ismételtén átnéztek mindent: adatot, autót. Míg egyikük többszörösen körbejárta a gépkocsit, a járőrárs a motorház előtt „biztosított”, nehogy véletlenül vagy szándékosan szökést kíséreljen meg az autós a Jurta irányába. Minden rossznak vége szakad egyszer. Az „intézkedés” is befejeződött,

tán szükségtelen is hozzátenni, hogy feljelentéssel, „hivatalos személy akadályozása” címén. Vagyis az autós akadályozta a hivatalos személyt, s nem a hivatalos személy az autóst... Ezt a képtelenséget az autós kikérte magának. Háborgó önérzettel másnap levelet fogalmazott a szervnek, a Vörös Csillag Érdemrenddel kitüntetett BM Forradalmi Rendőri Ezrednek. Levél ment, levél jött.

A megbántottságát kiheverni még mindig nem tudó autós egyik levelében úgy fogalmazott, hogy „fiatal, tejfelesszajú férfiakkal szemben még úgy sem hajlandó alantas szerepet játszani, ha azok egyenruhában vannak!” Néhány hét múltán újabb levél érkezett az autós címére, méghozzá a kerületi tanácstól. Ebből kiderült, hogy az ezred vezetőjét a „tejfelesszajú” jelző mélységesen felháborította, és feljelentéssel élt az autós ellen a szabálysértési hatóságnál. Autósunk egész egyszerűen nem tudta komolyan venni a dolgok illetően fordulatát, s immáron a kerületi tanács szabálysértési hatóságához címzett levelében idézte a Magyar nyelv értelmező szótárának „tejfölösszajú” címszavát: „Tejfölösszajú”: tréfás kifejezés nagyon fiatal férfiakra vonatkozóan...”

Télre tavasz, tavaszra nyár, nyárra ősz következett. Az autós képtelen volt lemosni magáról a gyalázatot, hogy megsértette a rend tekintélyes óreit. Sok, mondhatni rengeteg fórumnak írt. Nem sajnált vesződséget, postaköltséget, telefont, küzdött az igazáért. Közben utcatáblák mozdultak el a helyükről, a Lenin-szobrot már nem lehetett zsíros kenyérral körbedekorálni, mivel hogy nem volt Lenin-szobor, sőt az élelmiszerárak is jó magasra kúsztak ahhoz mérten, hogy csak úgy herdálni lehessen a kenyeret meg a zsírt. A tejfel is méregdrága lett, ami egytel több ok volt rá, hogy az ember könnyelműen rákenje bárkire vagy bármire. Az autós rendíthetetlenül hitte, hogy a sok fórum valamelyike, ahova a levelek mentek, nevelésnek fogja minősíteni az egész hercehurcát, és rövidre zárja, befejezi az eljárását.

Kilenc hónap telt el. Mindenünnen megérkezett a tisztességes válasz. Ki nem volt illetékes, ki igen. A kör végére is a Fővárosi Főügyészség értelmezésével december 1-jén bezárult.

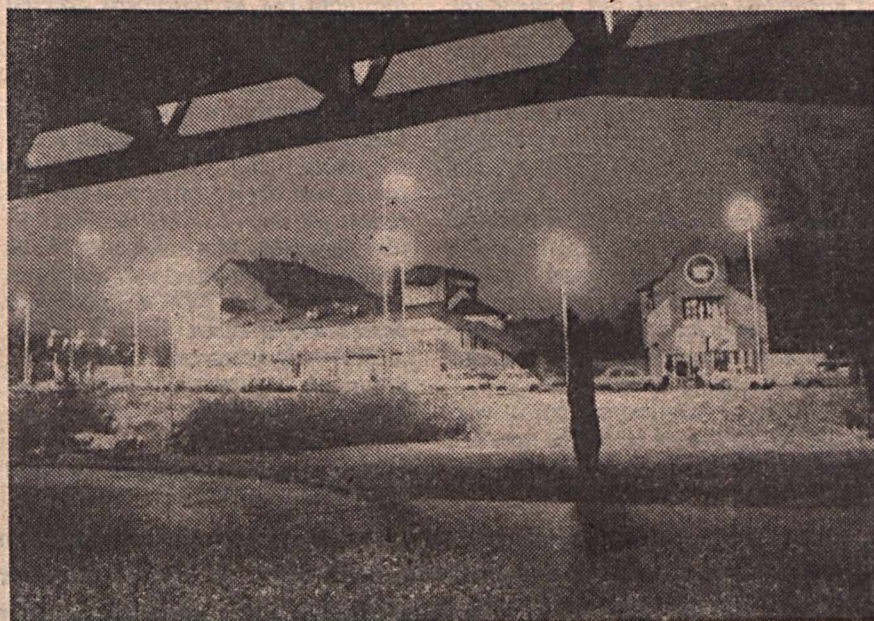
(Hogy ez mi, megtudhatják az 5. oldalon.)

Szövetség a Balaton partján

(Riport a 7. oldalon)

Levél egy elmeintézetből

(Rekviem a 10. oldalon)

Honkóstolónk Nyíregyházáról a 8-9. oldalon

Megkaptuk a világkiállítást!

A Nemzetközi Kiállítások Irodája véglegesen Budapestnek és Bécsnek ítélte az 1995. évi, a „Híd a jövőbe” mottóval készülő világkiállítás megrendezésének jogát. A világkiállítások történetében első ízben két, egymástól több mint kétszáz kilométerre levő főváros kapta meg ezt a jogot: a példátlan esemény, az iroda ülésének tanúsága szerint is, máris nagy érdeklődést kelt.

A magyar és az osztrák küldöttség a szavazás után közösen tartott sajtókonferenciát. Glatz Ferenc nagy örömmel üdvözölte a döntést, tréfásan megjegyezve: azon ritka alkalmak egyikéről van szó, amikor Ausztria és Magyarország közösen aratott győzelmet. „Nem csupán építési lehetőségnek, gazdasági bemutatónak tekintjük ezt a kiállítást. Arra kell kiharcolnunk a lehetőséget, hogy megmutassuk azokat a jellegzetességeket, hagyományokat, történelmi emléket, amelyek országainkat jellemzik. Ez egyúttal lehetőség arra is, hogy Magyarország, amelyet korábban elzártak ettől, közelebb kerüljön Európához.”

E világkiállításon egyúttal Közép-Európa népei is bemutatkozhatnak

majd, s alkalom lesz arra, hogy gazdaságukat és kulturális életüket is fellendítsék. „A mi körzetünk kimaradt a komputer-korszakból, munkakultúránk balkanizálódott és szovjetizálódott az elmúlt negyven évben. Meg akarjuk szüntetni ezt a helyzetet, mozgósítani akarjuk a vállalkozói kedvet, és mindehhez ez a jó lehetőség” – mondotta.

Somogyi László szerint hazánk úttörője volt a politikai változásoknak. A magyarok jó világkiállítást akarnak, és bizonyos abban, hogy képesek lesznek megrendezésére.

Busek elmondta: – Három éve még senki sem látta előre azokat a politikai változásokat, amelyek mára átalakították a világ képét. Akkor még nem volt könnyű átlépni a határokon – mára lebontották a vasfüggőnyt, leomlanak a népeket elválasztó falak. „Szomszédos országok vagyunk. Természetesen van különbség a politikai, a gazdasági és a társadalmi rendszerben. De megvan bennünk a törekvés az együttélésre, a közeledésre.” Ez a téma a világkiállításnak, és ez a jövőbe vezető híd Európa jövője felé vezet” – szögezte le.

Tudósítónktól

Százhet gyereket hagytak sorsukra a kitelepülők

Hittem is meg nem is, amikor nyár végén mesélte valaki, hogy a Magyarországon keresztül Nyugatra távozott NDK-sok közül sokan egyszerűen otthon hagyják a gyerekeiket – majd csak törődik velük valaki alapján. Akkor ezt még inkább a Neues Deutschland propagandájának véltem. Még néhány hete is kőszá rémhírek gondoltam (amelyből elég sok kering itt), hogy Berlinben három gyereket (8, 4 és 2 éveseket) az anyjuk egyedül hagyott bezárva egy lakásban, ő pedig Nyugatra távozott. Mivel napok óta egyfolytában gyereksírás, illetve üvöltözést hallottak a szomszédok, feltörték a lakást. A négyéves gyereket azonnal kórházba kellett szállítani, mert már az éhenhalás küszöbén állt, a másik kettőt intézetbe került.

A hírek nem voltak rémhírek. A fővárosi tanács gyámügyi vezetője Herbert Tatus is említte ezt az ügyet, hozzátéve: „107 gyereket vittünk fel nyár óta azok közül, akiket egyedül íthottak a szüleik. Csak november folyamán 47-et. Harmincöt gyerek szüleinek még a tartózkodási helyét sem lehet tudni, mert hónapok óta még csak életjelet sem adtak magukról, vagy ha igen, csak annyi szerepelt az üdvözlőlapon: Szeretettel üdvözlök Anyád, Apád.”

Pedig az íthagyottak között vannak 10–13 évesek is, akikre nem kell már egész nap vigyázni, tehát még

csak nem is hátrálatnák szüleiket a munkavégzésben vagy egy új élet megteremtésében. És ha a szülők csak előre akariak menni, felmérni, mi vár majd rájuk és visszajönnének a gyerekekért? Mert ma már lehet. Igaz, korábban ez nem nagyon volt lehetséges, mert a disszidensek gyerekeit többnyire azonnal állami gondozásba vették és szüleiknek nem adták ki őket, hiszen azok „államelenes cselekedetet hajtottak végre”, amikor elhagyták az országot. Ma már magával vihetné a 13 éves Nancyt az anyja, aki jelezte, karácsonykor jön érte. De a kislány semmi pénzért nem akar vele menni. És nyilván nemcsak azért, mert három és fél hónap alatt megszokta a nevelőtthon, és új barátokat szerzett magának.

Megjegyzem, a kitelepülők közül korántsem tértek vissza november 9-e, a határ megnyitása óta annyian, amennyire a hatóságok mind Keleten, mind pedig Nyugaton számítottak. A váró tízezer embernek csak töredéke jött meg. És a kitelepülési hullám még most sem szűnt meg. Csak december hó folyamán 17 ezer ember hagyta el az NDK-t, január óta összesen 370 ezren. Vannak napok, amikor még kétezerrel is több NDK állampolgár fordít örökre hátat hazájának. Remélhetőleg legalább gyerekektől együtt.

Holan-Koch Júlia

A Szovjetunióban magas lánggal lobogó nacionalizmus és az újjáéledő antiszemitizmus ellen emelt szót Jevgenyij Jevtusenko, aki egyúttal kísérletet tett arra is a Szovjet Írószövetség lapjának legfrissebb számában, hogy leszerelje a vállalkozásellenes közhangulatot. Ehhez érdekes műfaji egyveleget választott: politikai vitairatát egy sor új versével kísérte. A „Képviselői elégiák” a belpolitika legaktuálisabb témáit érintik.

Egy nemzet vagyunk, de...

Az NSZK-nak nem szabad beavatkozni az NDK-ban zajló folyamatokba, ám ahol a kivívott szabadság következményei szempontjából érdemes, ott Bonn gondolatokkal és tanácsokkal segítheti a másik német államot – jelentette ki von Weizsäcker, aki első ízben adott nyilatkozatot az NDK televíziója számára. Őva intette hazája politikusait és újságíróit attól, hogy saját céljaikra használják föl vagy ki az NDK-beli eseményeket. „Tanulhatunk abból, ahogyan ez a folyamat végbemegy. Együtt gondolkodni és megtanácskozni – ez mindenben is van, de előírásokat adni vagy pláne

gyámkodni az NDK fölött, ez szóba sem jöhet” – hangoztatta az NDK-ban is ropant népszerű politikus. Az egyesítés kapcsán leszögezte: „Az a véleményem, hogy egy nemzet vagyunk, és ami egytív tartozik, az össze is fog nőni. Am ehhez a növekedéshez idő kell. Nem szabad azzal kísérletezni, hogy a növekedésből kóros burjánzás legyen.

A lényeg, a hangsúly az önrendelkezésen van, nem pedig a kívülről érkező rendelkezés. Végezetül reményét fejezte ki, hogy magánemberként még karácsony előtt ellátogathat az NDK-ba.

Új miniszter – új külügy

A csehszlovákiai politikai változások alapvetően megmutatkoznak Csehszlovákia nemzetközi helyzetében is, míg az ország korábban jéghegy volt Európa közepén, amely akadályozta a megértést és az európai folyamat fejlődését, most esélye van arra, hogy egyik legaktívabb kezdeményezője legyen a közeledésnek a kontinensen – hangsúlyozta Dienstbier, az új külügyminiszter. Elmondotta, hogy a külpolitika célja, hogy a blokkfelfogástól „a demokratikus és pluralista biztonságfelfogáshoz” térjenek át, de a katonai politikai tömörüléseket csak az összeurópai folyamat valamennyi résztvevőjének általános megegyezésével lehet felszámolni. Csehszlovákia nem kíván kilépni a KGST-ből, de olyan átalakításra törekszik, amely képes ösztönözni a legmodernebb technikai fejlődést, ezt azonban csak nyugat-európai együttműködéssel és a világgpiacra való nyitással lehet elérni. A csehszlovák-szovjet viszony javulására most mindkét oldalon jobb feltételek vannak, mint az elmúlt években. A két ország kapcsolataiban tapasztalható akadályok felszámolása fontos feltételének nevezte az

1968-as csehszlovákiai katonai beavatkozás elítélését. Azt hangsúlyozta, hogy miután az öt VSZ-tagország elítélte a húsz évvel ezelőtti intervenciót, mind a Csehszlovákiával kötött moszkvai megállapodás, mind a szovjet csapatok ideiglenes csehszlovákiai tartózkodásáról kötött szerződés, mivel annak idején nyomással kényszerítették ki, nemzetközi jogilag érvénytelennek tekinthető, és újra kell tárgyalni ezekről a kérdésekről.

Németország újraegyesítésével kapcsolatban Dienstbier azt hangoztatta, egyetlen nemzettől sem lehet megtagadni a jogot az önrendelkezésre, de a kérdést az egész európai integráció kontextusában kell megvizsgálni. Csehszlovákia mindenestre támogatni fogja Lengyelország nyugati határának a sérthetlenségét.

Magyarországgal a demokratizálás csak hozzájárulhat a kapcsolatok további fejlesztéséhez. A külügyminiszter egyébként megemlítette, hogy vasárnap találkozik a csehszlovák-osztrák határon Alois Mock osztrák külügyminiszterrel, s részt vesznek a vasfüggöny lebontásánál, hogy ezzel is demonstrálják a két ország új kapcsolatát.

A VILÁG HÍREI

–A BKP KB határozatot fogadott el Trajcsó Kosztovról, a párt koholt vádak alapján, koncepció perben halálra ítélte és negyven évvel ezelőt – 1949. december 17-én – kivégezték titkáráról. Javasolták a teljes rehabilitációt, ezt Zsivkov hiúsította meg eddig, mert szerepe volt Kosztov likvidálásában: hatalmas tömegeket mozgósított, vonultatott fel a fővárosban a „halál Kosztovra” követeléssel.

–Wörner főtitkár Brüsszelben a NATO kettős feladata közül elsőként azt jelölte meg, hogy kedvező feltételeket kell biztosítani a kelet-európai reformhoz, és az elmúlt fél évben számos kezdeményezést is tett ennek érdekében. A másik fő célként azt jelölte meg, hogy jövőre elérje a megállapodást a VSZ-szel az európai hagyományos fegyverzet csökkentéséről.

–A LEMP-et fel kell számolni és a demokratikus szocializmus megvalósítására, a parlamenti demokrácia keretei közötti működésre alkalmas, a társadalom bizalmát visszanyerni képes, új pártot kell létrehozni a januári rendkívüli kongresszuson – szögezték le a LEMP egyik reformszáma, a „Július 8.” mozgalom vezetői csütörtökön Varsóban.

–A horvát kommunisták készek elfogadni a többpártrendszer játékszabályait, és nyílt választáson megmérkőzni más politikai programokkal és jelöltekkel – fejezte ki szerdán véget ért kongresszusi nyilatkozatuk.

–A chilei választásokon a harminc fokok meleg ellenére igen magas volt a részvételi arány: összesen 7,5 millió szavazót várnak, a lakosság hatvanöt százalékát.

–A Moszkvai Állami Egyetem meghívására meg nem határozott időtartamú látogatásra a fővárosba érkezett Zdenek Mlynár, a CSKP KB egykori titkára, aki az egyetem jogi karán kollégiumi és egyetemi tárta volt Gorbacsovna. A szovjet külügyi szóvivőnek nincs tudomása arról, hogy hivatalos személyekkel is folytatna majd megbeszéléseket.

–A moszkvai vasárnapi tüntetésen – amelyen egyebek között szétépték Lenin arcképét, elégették Gorbacsov portréját és a szovjet zászlót – a rendőrség huszonegy személyt vett őrizetbe. A hangadókra a figyelmeztetéstől és pénzbírságtól kezdve tízen napos elzárásig terjedően szabtak ki büntetést. A nem moszkvaiakat kitiltották a fővárosból. Külön elbírálás alá esik a

zászlót elégető fiatalok ügye, őt bíróság elé állítják.

–A bolgár nemzetgyűlés elfogadta Sztanko Todorov indítványát, hogy csak a januári ülészak foglalkozzék a BKP parlamenti csoportja által benyújtott javaslattal, amely a párt vezető szerepét megfogalmazó cikkelyek törölését kezdeményezi az alkotmányból.

–Pérez de Cuéllar ENSZ-főtitkár szerdán az iraki-iráni viszály békés rendezéséről folytatott eszmecsere Aziz iraki külügyminiszterrel, aki a találkozó után kijelentette, hogy az eddigi konzultációkon nem sikerült semmiféle haladást elérni.

–A hétvégi Mitterrand-Bush találkozón a fő téma az Egyesült Államok és Nyugat-Európa új viszonya lesz, az Európában bekövetkezett nagyszabású változások fényében.

–Az Európai Parlament felszólította az NSZK kormányát az Odera-Neisse határ egyértelmű elismerésére – de a javaslat megosztotta a testületet, a szavazásnál a szocialista és a kereszténydemokrata csoportok eltérően foglaltak állást.

Csehszlovákia

A parlament választ elnököt

A köztársasági elnök parlamenti megválasztása mellett foglaltak állást a csehszlovák politikai kerekasztal résztvevői.

A politikusok szerint az alkotmányos rend megbontását jelentené és ellentétben állna a csehszlovák hagyományokkal, ha népszavazás döntene. Egyetértettek abban, hogy a parlamentből távozniuk kell a politikailag kompromittált képviselőknek, és a törvényhozást úgy kell kiegészíteni, hogy abba a jelenlegi politikai áramlatok képviselői kerüljenek be. Mivel az új kormányfő CSKP-tag és szlovák nemzetiségű, a köztársasági elnöknek csehnek és pártunkívülinek kell lennie. Prágában úgy tudják, negyvenöt napon belül kellene megválasztania a parlamentnek az elnököt. A megbeszélések résztvevői hangsúlyozták: a megválasztandó új államfő csupán a szabad és demokratikus választásokig, az új parlament megválasztásáig maradna hivatalban.

Erasmus, Comett, Lingua

A Nyugat kulturális segítsége

Az Európai Közösségek több országának kulturális miniszterei jelezték szerdán a magyar és a lengyel művelődési miniszter részére adott brüsszeli vacsorán: lehetségesnek tartják, hogy a két ország már a közeljövőben közvetlen és teljes jogú részese legyen olyan programoknak, mint az Erasmus, a Comett és a Lingua. Ezek a tagállamoknak a diákcseréket, a felsőfokú tanulmányok több különböző intézményben való egyenértékű folytatásának lehetőségét, a nyelvoktatás támogatását irányozzák elő.

A közösség művelődési miniszterei Glatz Ferencet, illetve Henryk Samsonowicz lengyel kulturális minisztert látták vendégül, annak az együttműködésnek keretében, amely májusban, egy hasonló találkozó során kezdődött meg. Glatz kifejtette, milyen területeken és milyen formában igényelte Magyarország az EK és a 24-ek támoga-

tását. A résztvevők egyetértéssel és rokonszenvvel fogadták a magyar elgondolásokat, amelyek elsősorban az idegen nyelvek oktatására, a magas szintű menedzserképzésre, a szakoktatás fejlesztésére vonatkoztak. Glatz a partnerek kérdéseire válaszolva hangsúlyozta, hogy hazánk elsősorban tartalmi segítséget vár a magyar oktatás korszerűsítéséhez, európaibb tételéhez. A programot saját erőforrásainkból is mindenképpen meg kell valósítanunk, hiszen ennek alapvető jelentősége van, a segítség azonban jelentősen gyorsíthatná ezt a folyamatot. Jospin francia oktatási államminiszter, az EK művelődési minisztereinek soros elnöke, valamint Papandreu asszony, aki az EK-ban az oktatási ügyek felelőse, ismertette azt a programcsomagot, amelyet a Lengyelország és Magyarország támogatására szolgáló PHARE-terv keretében dolgoznának ki.

Hungarológiai napok Párizsban

Magyarságtudományi napokat tartanak Párizsban a franciaországi hungarológiai tudományos központ és a párizsi magyar intézet rendezésében. Az eseményeken részt vesznek a központ tudományos tanácsának magyarországi és franciaországi tagjai, köztük Kőpeczi Béla, Nagy Péter, Hermann József és Szávai János.

A tudományos tanácskozás-sorozat bevezetéseként a magyar intézetben bemutatták a hungarológiai központ és az intézet új, rendszeresen megjelenő tudományos kiadványát. A Cahiers d'Études Hongroises című kiadvány a fontosabb tanulmányokat ismerteti meg a szakmai érdeklődőkkel, a magyar nyelv, irodalom kutatóival. Az esten Kőpeczi Béla akadémikus tartott előadást a francia forradalom 200. évfordulójának kapcsán tartott magyarországi megemlékezésekről és bemutatta a bicentennáriumba megjelent magyar kiadványokat. A nagyszá-

mú érdeklődő között volt Maurice Druon, a francia akadémia örökös főtitkára is.

Ugyancsak sokan voltak kíváncsiak Szávai János, az Eötvös Loránd Tudományegyetem professzora előadására. Szávai professzornak a közelmúltban jelent meg francia nyelven „Bevezetés a magyar irodalomba” című műve, amelyet az Akadémiai Kiadó és egy francia kiadó vállalt közösen jelentetett meg. A hungarológiai napok keretében ülést tart a központ tudományos tanácsa. A rendezvénysorozatot a francia egyetemek magyar szakos diákjai számára rendezett találkozó zárja be, amelyen a fiatalok nyilvános fórumon kaphatnak választ az őket érdeklő kérdésekre a Magyarországról jött vendégektől, megvitathatják tanulmányaik alakulását, gondjaikat és eredményeiket s az intézetben érdekes kulturális műsor várja őket.

Hogyan növelte London a magyar kormány esélyeit?

„Magyarország jövője forog kockán” – ezt emelték ki Németh Miklós londoni sajtóértekezletű nyilatkozatából a vezető brit napilapok. Fényképekkel illusztrált jelentéseikben aláhúzzák, hogy az eredetileg három napra tervezett, de a sorsdöntő jelentőségű költségvetési program küszöbén álló parlamenti vitája miatt 12 órára rövidített londoni látogatáson minden figyelmet a Nemzetközi Valuta Alappal való megállapodástól függővé tett nyugati támogatás sürgősségére összpontosult.

A kormányhoz közel álló Daily Telegraph rámutat, hogy Németh személyében „az első kelet-európai vezető látogatott el Londonba azóta, hogy a vasfüggöny mögött megkezdődött a

politikai felfordulás”. Thatcher brit kormányfő gratulált azért a döntésért, amellyel Magyarország lehetővé tette a keletnémetek átáramlását Nyugat-Németországba, s hangsúlyozta, hogy ez a döntés vezetett a berlini fal megnyitásához és mindahhoz, ami ebből következett” – írja a lap. A Daily Telegraph kiemeli, Németh nem aggódik amiatt, hogy Magyarországot esetleg megelőzik szomszédai a „reform-versenyfutásban”. Megjegyzi, hogy a magyar miniszterelnök üdvözölte a Kelet-Németországban, Csehszlovákiában és Bulgáriában bekövetkezett változásokat, de nyomatékosan figyelmeztetett a „robbanásveszélyre”, amikor összevetette a más országokban

hirtelen felgyorsult folyamatokat azal, hogy Magyarországon – mint mondotta – „a fő kérdésekről mi nem az utcan döntünk”.

A vezető lapok a fő hangsúlyt a Nemzetközi Valuta Alappal folyamatban levő tárgyalásokra, illetve az Országgyűlés jövő heti költségvetési vitájára helyezik. Rámutatnak, hogy Thatcher különös nyomatékkal szorgalmazta az IMF-fel való mielőbbi megállapodást, ami megnyitná a kaput a Nyugat hathatós anyagi támogatása előtt. A Times szerint „Thatcher ugyan lelkesen üdvözölte Németh Miklós politikáját, de a brit kormány most nem ajánlotta fel támogatásának azonnali növelését”. A támogatás „visszafogásában” a Times azt a szándékot véli felismerni, hogy „ily módon növelje Németh Miklós esélyeit a költségvetési programjával szembeni ellenzés leküzdésére”. „Németh Miklós figyelmeztetett arra, hogy az IMF-programnak nem fog tapsolni a nép és az szükségképpen feszültségeket fog kiváltani, sőt, az intézkedésekkel szembeni nagyobb felzúdulás, vagy ellenállás eshetőségét sem zárta ki” – írja a Guardian.

A lap szerint Horn Gyula Brüsszelben nyilvánvalóvá tette, hogy Magyarország – amely mindig pontosan eleget tett adóssághoz tartozási kötelezettségeinek – erősen nehezményezi, amiért kevesebb nagyvonalú elbánásban részesül, mint az olyan országok, amelyek fizetésképtelenséget jelentettek. A magyar külügyminiszter „mozgási lehetőséget” igénylő kijelentéseihez kapcsolódva a Guardian Hurd brit külügyminiszter brüsszeli felszólalását idézi, amelyben figyelmeztetett a kelet-európai országok „túlságos megszorításában” rejlő veszélyekre. Ő a találkozó után kijelentette: „Van egy határ, hogy meddig lehet az embereket megszorítani ilyen helyzetben. Sokkal nehezebb tergvázdaságról piactudáságra, mint a diktatúrától demokráciára áttérni anélkül, hogy a kettő közti szakadékba zuhanjanak.”

Goethe Intézet Budapest

Van már neve is a Kecskeméti utcai szépséges kis palotának: Goethe Intézet. Csakúgy, mint ahogyan a világ 67 országában ezen a néven működik a Német Szövetségi Köztársaság 149 kulturális és tájékoztató központja. Nemcsak az elnevezés azonos, hanem a tevékenység célja is: a német kultúra követeiként eljuttatni a fogadó országba a lehető legtöbb ismeret irodalomról, képzőművészetről, tudományról, és természetesen elősegíteni, hogy minél többen tanulják meg a német nyelvet.

A budapesti intézet létrehozatala különleges feladatot jelentett – mondja Franz-Egon Graf von Westerholt igazgató, mert Európának ezen a felén eddig csak két országban voltunk jelen, Jugoszláviában és Romániában, de Bukarestben viszont intézetünk nem úgy működik, ahogyan azt szeretnénk. Tíz esztendeje próbálkozunk, ám mindhiába. A román hatóságok legfeljebb a nyelvtanfolyamokat tűrik meg; a többi rendezvény vagy létre se jön, vagy megakadályozzák, hogy az érdeklődők részt vegyenek rajtuk. A budapesti intézettel kezdettől fogva más volt a helyzet. Hivatalosan 1989

márciusában Genscher külügyminiszter jelenlétében avattuk a központot, s a gyakorlati munka tavaly ősz óta egyre zökkenőmentesebb. Partnerünk jó néhány múzeum, az MTA több egyetem, s a kör egyre bővül. Meglepetés, a magyarok érdeklődésére váratlanul nagy. Ez nemcsak a filmvetítésekre, kiállításokra, a könyv-, video- és hanglezárlásokról szól, hanem a történelmi, filozófiai vagy éppen műszaki témájú szimpóziumokra is. Mintha a magyarok valamennyi területen keresnék az Európához kapcsolódás leghatékonyabb módját, mintha azt kutatnák, hol veszett el a kapcsolat Nyugat-Európa felé. Gondot okoz, hogy kevés a hely, emiatt a nyelvtanfolyamokon egyelőre csak 150-en vehetnek részt. A szakmai rendezvényeken van lehetőség a szinkronolvasásra. Az 1968-as diákmozgalmakról rendezett viták sikeresek voltak, főleg az, amelynek főszereplője Daniel Cohn-Bendit, az egykori legendás diákvezér volt. A budapesti szakmai találkozó sok esetben szinte lavinaszerűen indítja be az együttműködést. Az sem elhanyagolható körülmény, hogy az ideérkező

vendégek első kézből szerzett értékes információkkal térnek haza, gazdagítva a nyugatnémetek Magyarország-képét.

Bécs főpolgármestere szerint:

„A béke, a szabadság, a demokrácia jegyében”

Helmut Zilk, Bécs főpolgármestere – aki betegsége miatt távol maradt a párizsi eredményhirdetéstől – sajtónyilatkozatában kifejtette: „Magyarország és Ausztria az Európában most kiterjedő lendülettel változási folyamatot a kétoldalú kapcsolatokban már korábban elindította, és most jogosan kapják azt a szerepet, hogy közös kiállításukon vendégül lássák a világot a béke, a szabadság és a demokrácia jegyében. A világhiállítás évében, 1995-ben Európa már öt évtizedes békés korszakra tekinthet vissza, és a bécs-budapesti EXPO méltó alkalmat nyújt a páratlan évforduló megünneplésére is.”

A német nemzetiség helyzete és kérései

A magyarországi német nemzetiiség jövője attól függ, hogy a magyar állam ad-e az eddigieknél lényegesen több támogatást anyanyelvük, nemzetiségi kultúrájuk, hagyományaik megtartásához, ugyanakkor maguk is megtesznek minden lehetőt fennmaradásukért, tovább fejlesztik kapcsolataikat a nyelvországgal. Ha mindez nem adatik meg, fokozatosan asszimilálódnak. Ez nem érdeke sem a nemzetiségnek, sem a magyar népek. Úgy véljük, hogy ha az ország fellép a határainkon túl élő magyarság jogainak védelméért, nem teheti meg, hogy a területén élő bármely kisebbségnek ne szavatolja ugyanazokat a jogokat, amelyeket a külföldön élő magyarok számára megkövetel – mondotta Ham-buch Géza, a Magyarországi Németek Szövetségének főtitkára, aki több fórumon sürgette a nemzetiségi törvény megalkotását. A Minisztertanács Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Kollégiumának megalakulása után immár elkészült a törvénytervezet.

Ez azonban – megítélésünk szerint – jobbára szándéknyilatkozat, nem szavatolja kellőképpen előírásainak érvényesülését. Ezért szükséges, hogy végrehajtási utasításban rögzítsék: állami és társadalmi szervek, intézmények erre vonatkozó feladatait, valamint a törvény végrehajtásának ellenőrzését, indokolt esetben a felelősségrevonás módját.

A szövetség javasolta, hogy foglalják törvénybe: a nemzeti kisebbségek számuknak megfelelő arányban képviselthessék magukat mind a Parlamentben, mind a helyi önkormányzatokban. A választójogi törvény módosításával tegyék lehetővé, hogy a nemzetiségek jelölhessenek parlamenti képviselőket. Rögzítsék törvényben: a nemzetiségek és a magyar állampolgárok kötelezettségei azonosak, a nemzetiségi lakosokat viszont saját jogok is megilletik. Így például szabad anyanyelvhasználat munkahelyükön, a hivatalokban, a közéletben. Anyanyelvükön tanulhassanak, ápolhassák nemzetiségi kultúrájukat, hagyományait. Településeiken az állami rendezvényeken és az egyházi szertartásokon anyanyelvükön szólhassanak, legyenek német nyelvű feliratok is. Szükséges, hogy törvénybe foglalják azt is: a nemzetiségi oktatás anyagi és személyi feltételeinek megteremtése állami feladat. Ajánlatos szabályozni, hogy az országban élő nemzetiségek zavartalanul folytathassák kapcsolataikat a velük azonos nyelvet használó országokkal – mondotta a szövetség főtitkára. Oktatási feltételeik nagyon kedvezőlenek, nem teszik lehetővé, hogy gyermekeik az óvodában és az iskolában megtanulják a német nyelvet. A bajai az egyetlen önálló német gimnázium, ahol kétnyelvű az oktatás. Kétnyelvű tagozat működik a pécsi Leówey Klára és a fővárosi Kossuth Lajos Gimnáziumban, 29 általános iskolában megkezdték a kétnyelvű oktatást, ezt azonban egyelőre nem vezethetik be a németek által is lakott minden településen, mert kevés a német

pedagógus és a tankönyv. Égetően szükséges lenne tehát, hogy Budapesten egy német tannyelvű gimnáziumot és kollégiumot, Budán és Pesten pedig egy-egy ilyen általános iskolát és óvodát létesítsenek. Több olyan nemzedék nőtt fel, amely csupán a családban, jobbára a nagyszülőktől tanulhatta anyanyelvét. Örömmel nyugtázzák, hogy lehetővé vált, számos gimnáziumi tanuló, főiskolai hallgató és pedagógus ösztöndíjjal az NSZK-ban, az NDK-ban, Ausztriában és Svájcban rövidebb-hosszabb ideig tanulhasson. Az NSZK támogatja a hazai németek anyanyelvének és kultúrájának ápolását. A szövetség alapítványa, amelyet tavaly hoztak létre, a hazai németek lakta települések és az NSZK-beli községek testvérkapcsolatának ápolását mozditja elő. Ez ideig 29 ilyen kapcsolat jött létre.

A szövetség ezekben a napokban azt kéri az Országgyűléstől, hogy mondja ki: a januári népszámláláskor ne legyen kötelező válaszolni a nemzetiségre és az anyanyelvre vonatkozó kérdésre. Előreláthatólag a válaszok alapján nem kapnának valós képet a hazai német nemzetiségi lakosok számáról. A hazai németek ugyanis még nem felejtette el a II. világháború befejezése után elszennvedett megpróbáltatásokat. A fájó tapasztalat készítette a hazai németek jó részét arra, hogy az utóbbi népszámláláskor elhallgassa német származását. Csúsz 34 ezren vallották magukat német anyanyelvűnek, illetve német nemzetiségűnek, holott köztudott, hogy számuk sokkal több. A becslések szerint 200–220 ezer német lakos él Magyarországon.

A német nemzetiség érdekei tehát azt kívánják, hogy a januári népszámláláskor az iránt érdeklődjenek, hogy melyek a magyarországi németek igényei anyanyelvük és kultúrájuk ápolását illetően. Így nem állítják dilemma elé a német nemzetiségűket, és számíthatnak az őszinte válaszra.

Kohl kancellár látogatása előtt

Nyilatkozik dr. Alexander Arnot, az NSZK nagykövete

– Nagykövet úr, milyen elképzelései voltak, amikor kinevezését megkapta, és várakozásaihoz képest hogyan alakult magyarországi tevékenysége?

– Barátságos kapcsolatokra, ennél fogva kellemes munkára számítottam még amikor Moszkvában dolgozva megkezdtem a felkészülést megbízatásra. Ez teljes egészében valóra vált. Egyéb elvárásom nem volt. Az ilyesmivel elővigyázatosnak kell lenni, hiszen a jövő mindig bölcsőbb mint az ember maga. Ha azonban lettek volna bizonyos elképzeléseim, ilyen radikális változásokra semmi esetre sem számítottam volna, és azt sem képzeltem volna, hogy azok – külföldi szemmel – ilyen szelíd formákban mennek végbe. Másrészt rendkívül nagy hatással van rám, ahogyan az ország fontos politikai erői keresik a konszenzust. Ami a mi munkánkat illet, talán érdekes lehet, hogy budapesti nagykövetségünk egyfajta „joint venture”, vagyis közös vállalkozás. Munkatársaink fele ugyanis magyar állampolgár. Közösen dolgozunk azon, hogy országaink kapcsolatait továbbfejlesszük. A nagykövetségeknek sok a tennivalójuk, az intenzív utazó-diplomácia ellenére, vagy éppen e látogatások miatt is. Politikusaink tájékozottak Magyarország bel- és külpolitikájáról. Ennek ellenére sok fontos aprósággal egészíthetik ki a már meglévő elképzeléseket.

– Bonn keleti politikája mennyiben változott a felgyorsult kelet-európai események hatására?

– A Szövetségi Köztársaság politikája tulajdonképpen nem változott. Országunk szakadatlanul arra törekszik, hogy jószomszédi kapcsolatot tartson fenn minden közép- és kelet-európai országgal. Nem véletlen, hogy ezek számára mi vagyunk az első számú nyugati partner. Változtak, persze, munkánk feltételei, a viszonyok normalizálódtak. Együttműködésünket ma már nem kíséri partnereink feszélyezettsége.

– Megváltoztatta-e az önök magyarországi tevékenységét a többpártrendszer létrejötte?

– Nem, egy nyugati ország diplomáciai képviselője számára teljesen hétköznapi, magától értetődő dolog kapcsolatokat tartani több párttal, köztük az ellenzékkel is. A múltban, a sztálinista jellegű szocialista országokban a nyugati nagykövetségek számára, sajnos, részben lehetetlen volt kapcsolatokat fenntartani még a kormányzó kommunista pártokkal is. Ez ma – némely kivétellel – egészen más! A kölcsönös együttműködés jó példa az is, ahogyan például a szövetségi köztársaságbeli pártok alapítványai ki-fejtik tevékenységüket: éppen ezekben a napokban tart a Friedrich Naumann-alapítvány neves előadókkal szimpóziumot. A rendezvény célja a tapasztalatok átadása.

– Bizonyára nem először kérdezi öntől magyar beszélgetőpartner, hogy nem szorul-e háttérbe Magyarország az NDK-beli események nyomán?

– Nem, Magyarország nem szorul háttérbe. Kapcsolatainkat az NDK-val nem más országok kárára fejlesztjük, és különösen nem a Magyarországhoz fűződő kapcsolatok korlátozása árán. Emlékeztetnék arra, hogy alig két héttel ezelőtt Budapesten Genscher külügyminiszter jelenlétében kötött megállapodást a Deutsche Bank és a Magyar Nemzeti Bank, amelynek értelmében az előbbi a szövetségi kormány garanciájával 500 millió DM hitelt nyújt. S előtte két héttel Bajorország és Baden-Württemberg miniszterelnöke nyújtott hasonlóképpen 500 millió DM hitelt. Nem beszélve arról, hogy két évvel ezelőtt az NSZK egymilliárd nyugatnémet márka hitelt biztosított Magyarországnak. Ha csak ezeket az összegeket emlitem, valamint azt a körülményt, hogy Magyarországnak ilyen összegű hiteleket más ország nem adott, sőt, az NSZK sem részesített ilyen nagyságrendű hitelben más országokat, már ez is elégséges válasz az aggodalmakra. Van azonban még valami: a napokban érkezik Helmut Kohl, a Szövetségi Köztársaság kancellárja hivatalos magyarországi látogatásra. A tény, hogy a kancellár most, az NDK és a Szövetségi Köztársaság közti fontos történések közepette is három napot tölt Magyarországon, mindennél jobban bizonyítja: Magyarország helye szilárd, értelmünkben és szívünkben egyaránt.

Szászi Júlia

Tiltakoznak a vállalkozók

A Vállalkozók Országos Szövetsége tiltakozik Bartha Ferencnek, a Magyar Nemzeti Bank elnökének a televízió december 7-i híradójában elhangzott nyilatkozata ellen, amely újabb megnyilatkozása annak az elfogadhatatlan kormányzati magatartásnak, amely példátlan stílusban utasítja, zsarolja a magyar Parlamentet, annak döntéshozatala előtt.

A Tv-híradó többmillió nézőjét felhasználva alakítja ki azt a hangulatot, hogy a biztos jövőnk szempontjából a kormány és az MNB mindent megtett, mivel eredményes tárgyalásokat folytatott a Nemzetközi Valutaalappal, és ezt csak az a felelőtlen parlamenti magatartás sodorhatja biztos bukásba, amely esetleg megkérdőjelezi a parlamenti döntésre előterjesztett 1990. évi költségvetést. Meggyőződésünk, hogy ilyen légkörben a Parlament nem dolgozhat, és ez a stílus megkérdőjelezi a kormány, a pártok, az érdekképviselők és a parlamenti bizottságok e hét végi tárgyalásainak őszinteségét is. Egy ilyen stílusú előterjesztést írja alá az előterjesztő saját felelősségére és ne kapjon parlamenti segítséget.

A VOSZ nem zárkózik el az átmeneti időszak feladatainak, gondjainak közös felelősséggel történő megoldásától, de kizárja, hogy statisztaként álljon egy, csak önmagában bízó, az egész társadalommal szemben bizalmatlan öncélú kormány mögé.

Vállalkozók Országos Szövetsége

A mérnök- és technikustársadalom ráébredt saját érdekeinek, anyagi és alkotó lehetőségeinek tudatára és szabad szakszervezet mielőbbi létrehozatalára hívja föl a műszaki értelmiséget. Valamennyi mérnökhöz és technikus-hoz fordulnak, hogy irásban jelentkezzenek a szakszervezet alakuló közgyűlésére. Céljuk az érdekvédelem, a műszaki-szellemi munka társadalmi megbecsülése. Postacímük és szervezőtitkáruk: John Vilmosné elektromérnök, 1022 Budapest, Balogvár u. 4/b.

Ne emeljék a kamatokat!

A kormány egyéves gazdaságpolitikai programjáról, az 1990. évi költségvetés tervezetéről, valamint a lakás-gazdálkodási rendszer koncepciójáról és az ehhez kapcsolódó intézkedési tervekről tárgyalt kétnapos ülésének első munkanapján, csütörtökön az Országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága. A testület az egyéves gazdaságpolitikai programot tudomásul vette. Egyben arra kérte a kormányt, hogy a mandátuma idején esedékes intézkedéseket következetesen hajtsa végre és javasolta: az Országgyűlés figyelmeztesse a Minisztertanácsot az infláció tervezett nagyságrendjének megtartására, további antiinflációs eszközök igénybevételére. A bizottság szorgalmazza, hogy a foglalkoztatás, a munkanélküliség kérdésében a kormány határozza meg, különítse el és ilyen módon kezelje is a rendelkezésre álló forrásokat. A lakás-gazdálkodási rendszer koncepciójával összefüggésben a kormány, valamint a témában kompetens építési és közlekedési bizottság közötti konszenzus kialakítását tartja

kívánatosnak. A bizottság elfogadta az 1990. évi költségvetés tervezetét.

A törvényjavaslatok együttes vitájában felszólaló képviselők túlnyomórészt a lakáskoncepcióval foglalkoztak, szinte kizárólag kritikai hangvételrel. Többen javaslatokat is igyekeztek megfogalmazni a mintegy 10 milliárd forint kiváltására. Közöttük szerepelt, hogy ne a hitelkamato- kat emeljék, hanem a törlesztés idejét csökkentsék. A válaszból azonban kiderült: hosszabb távon a javaslatok egyike sem állja meg a helyét, hatá- sukban azonosak a kamatemeléssel. Sőt: a törlesztési idő rövidítése ugyanolyan terhet róna a lakosságra, mint a kamatemelés, költségvetési hatása azonban csak 8 év múltán lenne érzékelhető.

Vita bontakozott ki Nagy Sándor és Németh Miklós között a teljes körű bérliberálisról. A kormány ajánlata: ismét felajánlja a Parlamentnek a döntés lehetőségét, hogy a vállalkozási nyereségadó ne 40, hanem 43 százalé- k legyen.

Lesz-e elég élelmiszer?

Lesz-e jövőre elegendő élelmiszer az üzletekben? – kérdezték többen is az Országgyűlés mezőgazdasági bizottságának csütörtöki ülésén; már most megfigyelhető ugyanis az állat- tartó nagyüzemeknél és a kistermelők- nél a nagyarányú állománycsökkenés. Dr. Vona Ferenc Pest megyei képviselő megemlítette, hogy karácsonyra mintegy 2 ezer tonna kínai sertéshús érkezett az országba. Ez szerinte nem- csak az ellátási bizonytalanságra utal, de állategészségügyi szempontból is kifogásolható.

Szabó Ferenc államtitkár szerint a belső ellátás nincs veszélyben. Kíná- ból a megfelelő – sőt bizonyos export- ra is lehetőséget nyújtó – készletek ki- egészítéseként, csupán biztonsági ok- ból vásárolt az ország sertéshúst. Ez az áru állategészségügyi szempontból nem kifogásolható.

Az export csökkenésével viszont valóban számol az 1990-es költségve- téssel kapcsolatos előterjesztés. A ma- gas támogatás miatt fontos, hogy csökkenjen a rubeleltszámolású kivitel, főként sertés-, marha- és baromfi- hús- ból, egyes tejipari termékekből és cu- korból. Konvertibilis viszonylatban a

kisebb árualap miatt ugyancsak csök- ken majd a sertés és a csirke exportja, viszont több gabona és növényolaj el- adására számítanak.

1990-ben a bruttó termelési érték egyszázalékos mérséklődésével szá- molnak a mezőgazdaságban. A szar- vasmarha-állomány 20–30 ezerrel csökken, a sertéstenyésztésnél 50–60 ezer tonnás visszaesést tartalmaz az előterjesztés. Az élelmiszer-feldolgo- zásban a húsipar mintegy 4–5 százalé- kos visszaesésre számítanak, némileg mérséklődik a cukor- és a boripar ter- melése, szinten marad a tej- és a do- hányipar, viszont termelésnövekedés várható többek között a növényolaj és a szesziparban.

Az ülésen foglalkoztak azzal, hogy milyen lehetőség van a mezőgazda- ságban, s az élelmiszeriparban munka- nélkülűvé váló 10 ezres nagyságrendű létszám elhelyezkedésére. Az 1990-es állami és mezőgazdasági költségvetés- ről, illetve a jövő évi gazdaságpolitikai programról, valamint a fogyasztási adóról és a fogyasztói árkiegészítésről szóló előterjesztéseket a bizottság vé- gül elfogadta.

Légy a tejfelben

folytatás az 1. oldalról

„A tejelesszájú kifejezés általános értelmzés szerint lehet tréfás meg- jegyzés. A közhatalmi jogosítvánnyal felruházott, hivatalos eljárás során intézkedő rendőrök elletni a teje- lesszájú kifejezéssel azonban alkalmas az intézkedő rendőrök személyének becsúszására, hivatalos eljárásuk le- alacsonyítására. Ezért a szabálysértési hatóságok törvényesen és megalapo- zottan állapították meg, hogy a hivata- los személy megsértése szabálysértést megvalósította”. Ime, a régi séma: „Törvénytörés nem történt.” Csak

SÉRTÉS! Egy jóhiszemű, törvénytisz- telő állampolgárral szemben, aki jog- gal várja vagy várhatná el, hogy egy- szerű civil ruhában az egyenruhával szemben egyenrangot nyerjen! A HA- TÓSÁG nem tud mosolyogni. A HA- TÓSÁG kérlelhetetlen és nagy méltó- ságú.

Az állampolgár nem nagyobb egy muszincánál, mely ha belepottyan a tejeles köcsögbe, ott is marad, senki ki nem húzza. Ezt 1989 decemberében sem felesleges szem előtt tartani tisz- telt autósok, és gyalogosok!

Pál Zsuzsa

Magyarország és az EGK

„Aszimmetrikus együttműködés”

Horn Gyula és Martin Bangemann, az EGK Bizottságának alelnöke is részt vett a budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen rendezett nemzetközi szimpózium csütörtöki megnyitóján. A szimpózi- um Magyarország és az Európai Kö- zösség kapcsolatainak problémáival és távlatáival foglalkozik.

Horn Gyula elemezte Magyaror- ság és a Közös Piac jelenlegi viszony- nyát. Hazánk elindult azon a – valójá- ban göröngyös – úton, hogy átvegye a közös európai értékeket, s alkalmazza az emberi jogok, a demokrácia és a piacgazdaság elveit.

Ma Magyarország belátása szerint dönthet bel- és külpolitikai kérdése- kben – bár fejlődése nem mehet végbe a Szovjetunió és a kelet-európai orszá- gok ellenében. Az ország csak nyugati kapcsolatainak újrendezésével bizo- tosíthatja talpon maradását – véleke- dett Horn. Brüsszelben a 24-ek részé- ről változatlan rokonszenv és segítők- észség kíséri a magyar átalakulást. A nyugati országok képviselői elisme- résiüket fejezték ki a magyar kormány iránt, amiért az programját a parla- ment elé viszi. A nemzetközi tapasztalatok szerint ugyanis ilyen progra- mot választások előtt nem szoktak be- terjeszteni. A kormányt azonban nem saját érdekei, hanem a nemzet, a vál- ságból való kilábalás szempontjai vezé- rlik. A magyar külügyminiszter megállapította: a belpolitikai helyzet alakulása mellett leginkább az ag- gasztja, hogy az ország megfelelő adaptációs készséget fog-e mutatni, a külső támogatás önmagában ugyanis nem elegendő. A beáramló eszközöket hatékonyan kell felhasználni, mert ez a bizalom legfőbb feltétele. Az idén minőségi változás történt Magyaror- ság és az EGK viszonyában: gyakor- latilag megszűntek a mennyiségi kor- látozások, s olyan lehetőségek nyíltak meg, amelyek szinte azonos helyze- tet biztosítanak a társult országokkal. A külügyminiszter szerint az új típusú együttműködési formák kiépítése Nyugat-Európának is érdeke, hiszen

Európa kettéosztottsága csak szem- benállást válthat ki. Már bizton- ságpolitikai kérdésekről is konzultáció alakult ki Nyugat-Európával; Brüss- zelben szó volt ennek rendszeresé tételeiről is.

A Közösséghez az Európa Tanácson keresztül vezet az út. A strasbourgi szervezet megkezdte a felvétellel kap- csolatos procedúrát, s küldöttség kere- si fel Budapestet a magyar joggya- korlat tanulmányozására. A magyar diplomácia vezetője szerint Magyaror- ság néhány éven belül felzárkózhat Európához, de illúzió azt gondolni, hogy pár hónap múlva EGK-taggá válhat.

A Nyugat és Kelet közötti gazdasá- gi válaszfalak lebontásával kapcsolat- ban Horn Gyula megemlítette a COCOM-lista enyhítését, és ugyan- ilyen fontosnak nevezte a 24-ek és Magyarország által megvalósítandó „aszimmetrikus együttműködést”. En- nek keretében a fejlett világ megelöl- legeznék azokat az alapokat, amelyek se- gítségével létrejöhet az érdemi együtt- működés – mutatott rá Horn Gyula.

Martin Bangemann előadásában ar- ra hívta fel a figyelmet, hogy a demok- rácia kiteljesítését célzó lépések jel- lemzik napjainkban mind Nyugat-, mind Kelet-Európát. A „közös európai ház” megteremtésével kapcsolatban az EGK már bebizonyította, hogy szo- lidáris és partner e folyamatban. Emlí- tést tett az összeurópai felelősségről, a rászoruló országok megsegítéséről. A Nyugat nemcsak hiteket akar nyújtani, hanem partner is akar lenni: tisztában van azzal, hogy piacait is ki kell nyitnia, ha valóban segíteni akar Kelet-Európán. A Közösség kibővíté- sével kapcsolatban kijelentette: to- vábbra is változatlan az EGK-nak az az alapelve, hogy nyitott más országok előtt. Kifejtette, hogy a közös belső pi- ac 1992-ig tervezett megteremtéséig az EGK nem kíván új tagokat felvenni soraiába. Minden új jelentkezőnek fi- gyelembe kell vennie továbbá, hogy az ezredfordulógig tervbe vették a Kö- zös Piac politikai egységének a megte- remtését is.

Mit diktált a józan ész?

Az Országgyűlés szociális és egészségügyi bizottságának csütör- töki ülésén elsőként a népgazdaság egészére vonatkozó költségvetésről, illetve a szociális-egészségügyi ága- zat költségvetési tervezetéről tanács- koztak a képviselők. Farkas István pénzügyminiszter-helyettes szerint a józan ész diktálja költségvetés elfo- gadását, ez adhat ugyanis csak alapot arra, hogy 1990-ben az ország finan- szírozható legyen. Ehhez minden- képpen állami áldozatvállá- lásra van szükség. A vitában többen annak a véleményüknek adtak han- got, hogy a célszerűség, a gazdaság megmentése érdekében el kell fogad- ni a költségvetést, s zöld utat kell ad- ni a gazdasági kibontakozásnak.

A bizottság tudomásul vette a költ- ségvetési javaslatot és elfogadta az ágazat költségvetési tervét, majd úgy határozott, hogy nem fogadja el a la- kás-gazdálkodás koncepcióját, de képviselői részt vesznek a kompro- misszumos javaslatok kidolgozásá- ban.

Szó volt még a Társadalombiz- tosítási Alap jövő évi gazdálkodásá- ról.

Egyetértenek azzal a javaslattal, hogy a jövőben a gyermekeknek ala- nyi jogon járjon a családi pótlék. Ez- zel kapcsolatban többen rámutattak: megkülönböztetett figyelmet kell fordítani arra, hogy a családi pótlék összegét valóban a gyermek érdeké- ben használják-e fel a szülők.

Vállalkozás-élenkítésre kétmilliárd

A vállalkozások élenkítésére, támogatására a kormány különösen el mintegy 2 milliárd forintot a nagyvállalati szubvencionálásra félretett keret terhére: Morvay László javaslatával az Országgyűlés tudománypolitikai és műszaki fejlesztési bizottságának tagjai, egyetértettek, s az összeg felhasználásának szigorú ellenőrzése mellett foglaltak állást. Mindez a kockázati tőkéről szóló szakértői beszámoló nyomán hangzott el az Ipari Fejlesztési Bankban tartott kihelyezett ülésen. A bank vezetői hangoztatták: a hazai tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a magas kamattal terhelt hitelek mellett a kis- és középvállalkozások szükségszerűen rövid távra rendezkednek be. A nagy tőketérhek miatt gyakran alacsony műszaki színvonalon és túlzott költséggel termelnek, ezáltal is gerjesztve az inflációt. Ezeket az ellentmondásokat a kockázati tőke már ma is oldaná, mert segíti az új vállalkozásokat az induláskor, meggyorsítja az új technológiák bevezetését, s ezáltal a termelési szerkezet átalakulását. Felhívták a figyelmet arra is, hogy csekélyek a vonzó befektetési lehetőségek, hiányzik a fejlett értékpapír-piac, s az adórendszer sem bátorítja a kockázatvállalást. Ha a helyzet nem változik, nincs remény arra, hogy a jelenleg a Központi Műszaki Fejlesztési Alapból fedezett kockázati tőke típusú finanszírozás tovább fejlődjön. Az IFB Rt. egyébként megtette az előkészületeket arra, hogy a kockázati tőke-kezelő és -befektetési társaságokról szóló törvény megjelenése után létrehozson egy kockázati tőke-kezelő társaságot, vegyes tulajdonformában.

Az ipari szerkezetváltást a tulajdon szerkezetváltásával kívánja lendületebbé tenni az MDF. A párt 55 oldalas iparpolitikai koncepciót dolgozott ki Széles Gábor vezetésével. Erről is kérdezzük a kisszövetkezet elnökeként dolgozó politikust.

– Programjuk szól az ipari minisztérium jövőjéről. Szükség van egyáltalán erre a tárcára?

– Ha egészséges gazdaságunk lenne, akkor elég volna egy gazdasági minisztérium. Ebben a kereskedelmi és az ipari minisztérium olvadna össze. Távtlatilag egyetlen gazdasági tárcával számol az MDF programja. A mostani átmeneti időszakban azonban sajátos feladatokat kell megoldani. Bezárni a rosszul működő bányákat, felszámolni a csődbe jutott nagyvállalatokat. E teendők még az ipari tárcára hárulnak.

– Együttműködik az MDF e népszerűen feladatokban a mai kormánnyal?

– Ha a mai kormány, mely mögött nincs már komoly párt, bevonja az alternatív szervezeteket a kormányzati munkába, akkor az MDF, akár csupán szakértői szinten is, bekapcsolódik a döntéshozatalba. Együttműködünk a mai Ipari Minisztériummal is.

– Koncepciójuk úgy fogalmaz, hogy a különböző típusú vállalkozások „képviselve legyenek” az ipm-ben. Eszerint önök egyfajta „kis gazdasági parlamentként” képzelik el a minisztériumot?

– Ma a vállalkozói érdekvédelem szétszabdalt. Van OKISZ, KIOSZ, VOSZ. Az OKISZ az IPM égisze alatt működik, s hatalmas fejlesztési forrásokkal rendelkezik, a VOSZ a Magyar Gazdasági Kamarához áll közel, s a tagdíjbevételeken kívül más pénzhez nem jut. Szerintünk egyetlen szövet-

Magyar ugrópont

ségnek kellene működnie, a VOSZ-éhez közeli struktúrában. Azt a VOSZ-t kellene, természetesen rendkívül laza kapcsolattal, a leendő gazdasági minisztériumhoz közelíteni.

– Azáltal, hogy önök egyesíteni próbálnák a VOSZ-t, az OKISZ-t és a KIOSZ-t, egy párt beavatkozna pártoktól független érdekvédelmi szervezetek életébe. Nem szerepzevar ez?

– Ha e szervezetek pusztán érdekvédelmet látnának el, akkor szerepzevar lenne. De mivel e szervezetek egyike-másika állami alapokkal is rendelkezik – mint mondtam: jelenleg kiemelkedően az OKISZ –, szakmai ágon kapcsolni érdemes valamely minisztériumhoz is.

– Nincsenek egyedül, amikor az Országos Tervhivatalt „maradványszervezetnek” nevezik. Ön honnan ismeri ennek munkáját?

– Tavasszal benne voltam abban a bizottságban, amely a magyar-szovjet gazdasági kapcsolatokban a dollárelszámolás bevezetésének módját vizsgálta. Akkor nyertem betekintést az OT munkájába. S kialakítottam a véleményemet... Már ezelőtt is ismeretes volt számomra, milyen szerepet töltött be korábban az OT. A szovjet Goszplánnal tartotta a kapcsolatot, s a szovjet tervhivatal elképzelései a magyar OT-n keresztül jutottak el a minisztériumainkba. Ezenkívül a volt MSZMP is az OT-n át közvetítette terveit az államigazgatásnak.

– Tehát nem kell tervhivatal?

– Szükség van olyan intézményre, amely tervez. De elsősorban a kor-

mány mellett működjön. S ne a kutatóintézet legyen alárendelve a hivatalnak, hanem a Tervgazdasági Intézetnek legyen tervező osztálya, miként ez nálunk nyugatra is látható.

– A KGST véleménye szerint működőképes lesz az elkövetkező években?

– A KGST-be jut iparunk termelésének nagyobb hányada. Ezt gyorsan csökkenteni nem szabad. Evekig, magyar szerkezetváltás végrehajtásáig együtt kell élni e problémával, s csak utána lehet csökkenteni a KGST-kapcsolatokat.

– Azaz vonuljanak ki onnan?

– Nem kell kivonulni. De valószínű, hogy az a piac számunkra szűkül fog. A szovjet gazdaság megújításához pénzre, működő tőkére van szükség, mi ezekben nem bővelkedünk.

– Épp ön mondja ezt, akinek kisszövetkezete már három-négy vegyesvállalatot működtet a Szovjetunióban, s most is nyitnak egyet a Baltikumban...?

– A szovjet piac elég nagy ahhoz, hogy egyes vállalataink sikerekre számíthassanak, de nem ez lesz a jellemző. Ugyanakkor elő kell segítenünk, hogy a nyugati tőke Magyarországon keresztül áramoljon be a Szovjetunióba.

– Nyugaton az Egyesült Államokra és az NSZK-ra számítanak a magyar demokraták. Miért épp ezekre?

– A hagyományok is a gazdasági realitások közé tartoznak. Németország évszázadok óta kereskedik hazánkkal. Az amerikai tőkét pedig Európában főként a szovjet piac érdekli, s oda előnyösen juthat be Magyarországon át. Hasonló szempontból lehet fontos hazánk a Távol-Keletnek is. Nyugat-Európához találnak ugrópontot a piacosodó magyar gazdaságnak... (MTI-Press)

Ihaj, bunda...

„Előleg fizetése nélküli bundavásár” hirdeti a pécsi Centrum Áruház kirakata. Bementünk hát megnézni a kínálatot. Gyönyörű szép nyúlszőr bunda, az ára 15 000 Ft. Mint kiderült, szó sincs előlegfizetés nélküli akcióról, sőt az egészet egy összegben kell megfizetni, és az áruházat egy cseppet sem érdekli, hogy a vevő honnét szerzi rá a pénzt. Ezt nevezik ők akciónak? Gondoltuk, ha már ennyire tetszik, megszerezzük rá a pénzt. Igen ám, de a Posta Bank csak 30 000 Ft kölcsönt hajlandó adni, azt is akkora kamattal, hogy az ember győzze visszafizetni. Megpróbálkoztunk az OTP-vel is, hátha ők tudnának kevesebb összeget nyújtani, ami átlagos fizetéssel is visszafizethető. Mint megtudtuk a kedves ügyintéző hölgytől, kezes szükséges a 10 000 Ft-os hitelhez is, és ha lehet, ne 5000 Ft legyen a fizetése, akkor talán megkapjuk a kért összeget. Szereztünk egy kezeset (igen nehezen ment, mivel a feltételek szabottak voltak), akinek a fizetése jóval meghaladta az 5000 Ft-ot. Visszamentünk hát az ügyintéző hölgyhöz, ő elkészítette a papírokat, és közölte velünk, hogy csak másnap tudják adni a pénzt, mivel „bizottság”-nak kell eldöntenie, hogy megkapjuk-e az összeget, vagy sem. A „bizottság” döntött: „nem kapjuk meg, csak a felét, tehát 5000 Ft-ot!”

Sajnos, egy 4500 Ft-os fizetés és egy 9000 Ft-os fizetés nem volt elég ahhoz, hogy 24%-os kamattal megkapjuk a 10 000 Ft-ot. Hát ez az a bizonyos szolgáltatás, amivel az OTP az ügyfél rendelkezésére áll? És akkor még nem ejtettünk szót arról, hogy az újköltségek mennyibe kerültek, ugyanis Szekszárdról utaztunk kétnaponta Pécsre. Akkor kértem én: kinek tartogatja az OTP a személyi kölcsönt? A milliomosoknak, vagy azoknak – akik csak átlagfizetéssel rendelkeznek, és akiknek gondot jelent egy-egy nagyobb értékű áru megvásárlása? Tudni szeretnénk, hogy mikor lesz már vége ennek a bürokratikus ügyintézési módnak? És ha már így van, miért kell ennek egy egyébként jó nevű áruház kirakataiban reklámozni?

Kedves Centrum Áruház! Köszönjük a kedvezményes bundavásárlási lehetőséget! Hogy is mondja a dal? „Kifordítom, befordítom, mégis bunda a bunda.” Jó, jó, de hol itt a bunda?

M. A.

Az 1990-es bérkérdésekről is tárgyalt a közelmúltban megalkotott Költségvetési Intézmények Munkaügyi Érdekegyeztető Tanácsa szerdán. A kormány képviseletében felszólalók felvázolták, hogy jövőre a 16 százalékos automatikus bérnövelésre lehetőség valamennyi területen, csak a kiemelt ágazatokban – mondták. A teljes körű bérrendezés további 3,5, a társadalombiztosítási járulékkal együtt 5 milliárd forintot igényelne a költségvetésből. A 16 százalékot ezért csak az oktatásnak, az egészségügynek, a szociális ellátásnak, az igazságszolgáltatásnak, a kutatásnak, a nagyközségi és községi tanácsoknak, a KSH-nak javasolják. A védelemben, a fegyveres testületekben például csak létszámcsökkentéssel vagy más eszközök átcsoportosításával oldható meg ez a bérfelállítás.

Lengyel tiltakozás

Lengyelország szerdán tiltakozást jelentett be az NDK-nál a két ország határán bevezetett szigorítások miatt, azzal érvelve, hogy az intézkedések az NDK-ban lengyelelles érzelmeket szítanak fel. Szablewski, Lengyelország berlini ügyvivője az NDK televíziójának szerdán adott nyilatkozatában hangoztatta: az intézkedéseket anélkül léptették életbe, hogy előzőleg kikérték volna országának véleményét. A meghirdetett cél az volt, hogy védjék az NDK belső piacát. A végrehajtást azonban sajnálatos módon önkényeskedések, megkülönböztetések, sőt, legyel állampolgárokkal szembeni ellenségeskedések kísérték – mondotta az ügyvivő, majd kifejezte reményét, hogy az abnormális helyzetnek sikerül hamarosan véget vetni. Az NDK november 24-én léptette életbe a lengyel állampolgárok beutazásának megszigorítására vonatkozó intézkedéseit. Ezek értelmében a Nyugat-Berlinbe tartó lengyelek csak a számukra kijelölt útvonalon haladhatnak, és megtiltották nekik, hogy az NDK-ban államilag támogatott árucikkeket vásároljanak. Nyugat-Berlinben korábban forgalmas „lengyel piac” alakult ki, ahol lengyel állampolgárok valutáért adták el az NDK-ban olcsón felvásárolt árukat.

RT lett az IKR

Részvénytársasággá alakult az Ipari Kereskedelmi és Kereskedelmi Vállalat. A továbbra is bábolnai székhellyel működő termelésfejlesztési és kereskedelmi részvénytársaságot 211 termelőszövetkezet, 49 állami gazdaság és 16 nem mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalat, kutatóintézet hozta létre. Az alapítók zöme eddig is az IKR tagja volt. A 17 éve alakult közös vállalat e döntését a piacgazdasági követelmények motiválták. Eddig a taggazdaságok teljes vagyonukkal kezelési és értékesítési vállaltak az IKR gazdálkodásáért, ez pedig már-már akadályozta a működést. Az új forma növelte a hitelképességet, mivel az adott szervezet csak korlátozottan, részvényei arányában felel az rt. gazdálkodásáért. A közös vállalat 10 milliárd 50 millió forint képződött vagyonából 2,5 milliárd forint a felosztható vagyon. Ebből a tagok 1,2 milliárd forint részvényesítését határozták el vagyonuk arányában. Egy részvény 20 ezer forint. A közgyűlés arról is határozott, hogy az IKR azon dolgozjon, akik jelentős mértékben hozzájárultak a közös vállalat vagyonának gyarapításához, 1-5 részvényt térítés nélkül kapnak. A felosztható vagyon további részét az rt. tagjai kamatozás nélküli kölcsényben, vagyonuk arányában kapják meg. Ezt különböző mértékben 10 éven belül részvényesítik.

Nem kérünk az állami gyámkodásból

Szervezkednek a Balaton-parti tanácsok

A Dél-Balaton-parti tanácsok fél évvel ezelőtt feladták reményüket, hogy koordinációs bizottságuk valaha is eredménnyel működik. Záró értékelésükben kifejtették, hogy hiába dolgoztak jól, hiába fogtak össze, a haszon elmaradt, ezért most az önálló cselekvés útjára lépnek az összes parti tanáccsal szövetkezve. Veszprém és Zala megye érintett tanácsai pozitívan fogadták somogyi kollégáik ötletét, és az október közepén megtartott egyeztető értekezleten állást foglaltak a Balatoni Szövetség mielőbbi megalakításáról. A boglárlellei gyűlésen kiküldött hatfős bizottság mára elkészítette a szövetség alapszabályának tervezetét és azt megküldte minden érintett tanácsnak, hogy rövid gondolkodási idő után december 20-ára Keszthelyre, egybehívják az alakuló közgyűlést.

Miért e nagy szervezkedés, miért nem bíznak az államapuka jóteknőköd gondviselésében, miért csak a kenesei vb-titkár gondolt arra, hogy bízzák a megyékre a további harcot?! Részben választ kaphatunk a fenti kérdésekre az előkészítő munka egyik irányítójától, Szabó József boglárlellei tanácselnöktől.

– *Hogyan lehetne röviden megfogalmazni szövetkezésük okát most, amikor sokan divatból szervezkednek?*

– A Balatonnak ezernyi gazdája van, ebből következően valójában egy sincs. Ennek a szövetségnek alapvető feladata lesz, hogy ezt a gazdaszerpet együttesen és minden településen vállalja. Hozzánk minden, a parton működő tanács beléphet, a legkisebbtől a legnagyobbig.

– *Bocsásson meg, ha eddig ezernyi gazdája volt a Balatonnak, akkor most lehet, hogy csak eggyel több lesz. Mitől más az Önök szervezete?*

– Most végre a tanácsokon keresztül az itt élő lakosság veheti kezébe a Balaton gondjait, szemben a megelőző időszakokkal, amikor mindenféle megyei és országos bizottságok, főhatóságok akarták eldönteni, hogy mi jó nekünk. Az egyesülési törvény alapján

működve szeretnénk elérni, hogy többé ne dönthessen senki a Balatonról a mi megkérdésünk nélkül.

– *Őn és kollégái nagyon sokat beszéltek a pénzről a boglári egyeztető ülésen. Ennyire keveset kapnának ezek a települések?*

– Talán szemléletesebb, ha saját városom példáját hozom. Mi az eddigi, állami atyáskodó rendszerben néhány terület kivételével ugyanolyan megítélés alá estünk, mint bármely más település, így az állandó lakosok alapján visszaosztott pénzből kellett megoldanunk a város nyári működtetését is, pedig akkor hatszorosára is megnőhet az itt élők száma. Mi nem kérünk kedvezményeket, csak azt szeretnénk elérni, hogy nagyobb arányban részesedjünk az itt termelő pénzből. Természetesen tudjuk, hogy a város lakói többletjövedelemre tesznek szert az országos átlaghoz képest a szobák kiadásával, de ez a tevékenység az országnak is hasznos hajt.

– *A tervek szerint a jövő évtől a tanácsokhoz kerül a személyi jövedelemadó, nem az állami kincstárba, ha a szobakiadással foglalkozók rendszeresen bevallják bevételeiket, akkor több jut a tanácsnak is, illetve a településnek.*

– Ez valóban nagyon szép lenne, de az itt keletkező jövedelem más tanácsokat is gazdagít. Gondoljunk csak a nyári idénymunkásokra, a kisvállalkozókra, az üdülőtulajdonosokra – ők mind-mind máshol laknak, így más tanácshoz, a saját állandó lakhelyükre fizetik az adójukat. Pedig nekünk kell fenntartani itt mindent.

– *Ha el is úszik az adó egy része, az üdülöhelyi díjból csak bejön valami?!*

– Számításaink szerint körülbelül hárommilliárd forint bevétel keletkezik egy nyári szezonban az idegenforgalomból. Ezzel szemben az üdülöhelyi díjakból huszonötmillió folyik be. Egy évben kilencmillió forintba kerül a város közvilágítása, ugyanennyi a tanács bevétele a magán-vendéglátásban keletkező üdülöhelyi díjakból és az üdülőtulajdonosok díjtalanányából.

A fennmaradó tizenhatmillió forint a szociálpolitikai férőhelyekkel rendelkező üdülőkől származik – vállalati, szakszervezeti üdülők –, de ezen is sokat veszünk.

– *Hogyan, hisz ez a leginkább megfogható forma?*

– A vállalati és szakszervezeti üdülők többsége a parti sávban helyezkedik el, ott, ahol egyébként a legnagyobb üdülöhelyi díjat kell fizetni. Nálunk itt van az üdülők kilencven százaléka. Itt nemcsak a bevétel lehetne nagyobb, erre a területre kell a legtöbb pénzt is költeni. Sajnos, a két oldalból inkább csak az utóbbi igaz, mivel a szociálpolitikai kedvezmények egy részét a kormány helyett a helyi tanácsoknak kell viselnie. Amíg egy magánvillában üdülőtől tizenhét forintot kérhetünk egy napra az első övezetben, addig ha valaki szakszervezeti üdülőben alszik, csak nyolc forint üdülöhelyi díjat köteles fizetni. Tehát itt a tanács biztosítja a szociálpolitika egy részét az ország minden tájáról érkező vállalati és szakszervezeti beutaltak számára, hisz elesünk a jogos bevétel javától.

– *Álljunk meg a problémák felsorolásával, gondolom lenne belőlük bőven. Inkább beszéljünk arról, milyen eszközökkel tudják érvényesíteni követeléseiket.*

– A szövetség megalakítása már önmagában is garanciát jelent az érdekvédelemre, hisz többé nem lehet megfélemlézni rólunk. A problémák, a célok nyilvánosságra hozása biztosan mögénk állítja az itt élőket és az üdülőtulajdonosokat, ennél nagyobb erőt pedig nem kívánhatunk.

– *Ezek szerint nem felülről kéri a hatalmat, ahogy az régen szokás volt?*

– A Balaton-parti tanácsok nem kérnek semmiféle állami ajándékból, gyámkodásból. Együtt, de külön-külön is képesek vagyunk arra, hogy gondoskodjunk magunkról.

– *Több mint ötven év óta működik a Balatoni Intéző Bizottság, hogy támogassa, szervezze a Balaton fejlesztését. Miért nem elég Önöknek ez a szervezet?*

– Itt két különböző dologról van szó. A BIB célja a Balatonnak, mint nemzeti kincsnek a megőrzése, ezért egységes – országos és helyi érdekeket összehangoló – tevékenységet fejtett ki. Azonban működése során a helyi, valóságos gondok elsikkadtak. Az a huszonhat tanács, amely Boglárlelén októberben összeült, először találkozott az elmúlt negyven év során, hogy a közös problémákat megvitassa. Korábban a BIB, a főhatóságok és a megyei tanácsok foglalkoztak a közös gondokkal, így csak a legérdekeltebbek maradtak ki a tárgyalásokból.

– *A szövetség előkészítő ülésén Rosta Sándor, a BIB főtitkára bejelen-*

tette, hogy a jövőben megyénként egy tanácselnököt bevesznek a szervezet elnökségébe. Önök a nyár elején azt követelték, hogy az elnökség fele a települések vezetői közül kerüljön ki, elfogadják ezt a kisebb ajánlatot is?

– Természetesen, nekünk kötelességünk kihasználni minden lehetőséget, ahol tehetünk valamint a Balatonért. Ez nemcsak a BIB-bel való együttműködésre vonatkozik, hanem minden más szervezetre, illetve magánszemélyekre is.

– *Sokan azért támadják vagy dicsérik Önöket, mert úgy érzik, hogy ez a kezdeményezés megkérdőjelezi a megyék létét, de legalábbis magában hordja a Balaton megye megalakulásának lehetőségét.*

– Mi pillanatnyilag semmiképpen sem számolunk ilyen fejleményekkel. Én személy szerint ellene vagyok minden megye-konstrukciónak, így a Balaton megyének is. Hogy mi lesz az önkormányzatok kialakulása után, majd meglátjuk. Az biztos, hogy más lesz, mint a mai rendszer.

– *Ha Önök elég erősek lesznek, ha felnőnek mondjuk a nehézipari lobbij helyére, talán itt tudják tartani a helyben termelő pénzt, de akkor mi lesz azokkal a falvakkal, amelyeknek nincs se Balatonja, se ipara, se mezőgazdasága?*

– Mi olyan újraelosztási rendszerért harcolunk, amely tisztességesen vállalja az egyenlőtlen fejlődés lehetőségét, hogy ezzel ösztönözze a településeket és azok lakosságát, ugyanakkor biztosítani kell minden településnek a normális működés lehetőségét, ha kell központi támogatással. Mi csak annyit kérünk, hogy a visszaosztásnál a valóságos jövedelemképződést jobban vegyék figyelembe.

– *Őnök, ha formailag választottként is, gyakorlatilag a pártállam bürokráciájának utolsó élharcosai. Ha feltételezzük is tiszta szándékaikat – nem tekintjük önmentési kísérletnek az ilyen megmozdulásokat – akkor is valószínű, hogy a gyakorlati működés idején már mások ülnek a polgármesteri székekben és a helyi képviselőtestületekben. Nem fél attól, hogy ez a szervezet néhány hónap után ki is múlik?*

– A szövetséget létrehozó okok függetlenek a jelenlegi tisztségviselők további sorsától, illetve a képviselői testületek összetételétől. Ilyen fontos régióban nem lehet összefogás nélkül létezni, mert egy-egy településnek kevés az ereje a létező problémákkal szemben. Ez nem pártpolitikai kérdés, még ha a pártok részt is vesznek majd ebben a munkában.

Szezonelő

(Kapfinger András felvétele)

Nyíregyháza

Nyíregyháza feljövőben

Kétarcúság – talán ez a kifejezés jellemzi legjobban a mai Nyíregyházát, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelyét. A régi s új, a modern és az ódi, a jólét és a nyomor, a szellem világossága és homálya egyaránt megtalálható itt, sokszor egymással óriási kontrasztban. Városszerte épülnek a mai kor szellemét idéző létesítmények, de árnyékukban ott lapulnak a dűledező, hajdan jobb napokat látott, lebontásra, vagy teljes felújításra váró házak. Nyíregyháza újjászületőben van, de még magán viseli előző létének csúnya örökségét, elhibázott városépítő politikájának maradványait.

A megújulás letéteményesei mindig is a vezetők, s azt hiszem, ez Nyíregyháza esetében is igaz. Csabai Lászlóné, a fiatalos, energikus tanácselnök ugyan szerény, főként kiváló munkatársai érdemének tünteti fel azokat a sikereket és eredményeket, amiket 1986 óta az ő vezetése alatt álló tanács elért, de egyszer a jó főnököt, ugye, az különbözteti meg a rossztól, hogy a lehető legjobb szakembereket gyűjti maga köré, és megfelelően menedzseli őket, másrészt a személyes érdemek akkor is kicsendülnek a tények mögül, ha birtokosuk ezt nem is szeretné.

Mit is ért el a megváltozott városi vezetés az elmúlt három év alatt? Például felfüggesztették az értelmetlen építési tilalmat abban a városban, amelynek létszáma az utóbbi mintegy húsz évben megduplázódott, tehát a lakáskérdés nagy feszültségeket okoz. (1200-an várnak tanácsai bérlakásra jogosan, de tavaly a tanács csak 12-t tudott építeni). Amióta a tilalom nincs érvényben, sorban épülnek a Csabai Lászlóné szerint is szebbnél szebb lakóházak – magánérőből, automatikusan javítva a lakásravarók helyzetét, és a városképet is...

E témánál maradván: a műemlék-jellegű házakban lakók, ha renoválni

kívánják otthonukat, a tanácstól 300 ezer forintnyi kedvezményes kölcsönt kaphatnak, anélkül, hogy a tulajdonos anyagi helyzetét vizsgálnák, hiszen mint mondják: az a legfontosabb, hogy a városkép javuljon, gazdagodjék. (Szimpatikus, újszerű hozzáállás!) A gáz-, szennyvízvezeték-, vízvezeték- és útépítéshez a tanács ötven százalékos hozzájárulást ad, konténer-telefonközpontokat vesznek és állítanak rendszerbe, mert e téren is csehül állnak. S még olyan „apróságokra” is figyelnek, hogy mikor lép kamatemelés életbe; tavaly év végén is rohammunkával 1500 családot szerveztek be a gázrendszer kiépítésébe, mert tudták, hogy januártól többet kell majd fizetniük érte. – Nem segély kell nekünk – fejtette ki a tanácselnök reagálva csodálkozásomra a „gázos” ügyön, hanem az, hogy a meglévő lehetőségeket minél jobban kihasználhassuk.

A városi vezetés eltökélt szándéka, hogy a körzetet kivezessék az elmaradottságból, amibe az előbbi évtizedek hibás területfejlesztési döntései következtében kerültek. S ugyanez az igyekezet fellelhető az itt élő állampolgárok is, erre és az öntevékenységre alapozva érhet el sikereket a tanács, és a lakosság. A hátrányos helyzet pedig még mindig érzékelhető: az országban itt a legmagasabb a hitel- és a betétállomány aránya, kettő az egyhez, vagyis az emberek jócskán eladósodtak. Ugyanakkor az egy főre eső személyi jövedelemadó mértéke még a városokban is csak alig éri el az országos átlagot, tehát a megyében élők ugyanazért a munkáért kevesebb bért kapnak, mint máshol.

A problémák ellenére az utóbbi években jócskán gazdagodott Nyíregyháza, önálló színház társulata működik hét éve, modern művelődési ház, sportcsarnok épült nemrég, legutóbb pedig Galéria üzletházat adtak

át, ahol magánkereskedők, kisparaszok és állami cégek várják üzletfeleiket. Nyíregyháza-Sóstón a hajduszboszlóihoz hasonló gyógyvíz fakad, erre alapozva minőségi gyógyturizmust tervez a tanács meghonosítani, az osztrákokkal együttműködve négycsillagos szállodát építenek a közeljövőben.

– Arra is büszkék vagyunk – jelentette ki mosolyogva Csabai Lászlóné – , hogy 1987-ben elsőként állítottuk vissza a város ősi címerét, csak azok előztek meg minket, akik nem is változtatták meg. Újévkor kitűzzük a tanács házára az állami lobogót, jövő március tizenötödikére pedig szeretnénk már az „új” címerrel ékített zászlót használni. A második világháborúban elesettek emlékére emlékművet

készülünk állítani, amelynek a pontos helyét most jelöljük ki – sorolta az elnök.

A beszélgetés során megtudtam még, a jövő évi érme-világkiállítás megrendezésére két város jelentkezett: Nyíregyháza és London (!), s a város közelében vadsparkot terveznek létrehozni, hogy már öt helyen nyújtanak kedvezményes ételszolgáltatást a rászoruló idős embereknek, hogy gazdag testvérvárosi kapcsolatokkal rendelkezzenek, s hogy Nyíregyháza iskolaváros is, huszontét általános, tizenhat közép- és négy főiskolája is van.

Nos, dióhéjban ennyit a Nyírség fővárosáról, reméljük, hogy az utóbbi években tapasztalt dinamikus fejlődés továbbra is jellemző lesz rá.

Wagner Dezső

A lengyel-országi KGST-piacon

Karácsonyi kirakodóvásár a Kossuth téren

Mintalakótelepnek épült

Koszos, kóbor kutyák szaladgálnak a lábunk alatt. Félő futásukon látszik, több rúgást, mint kenyérhéjat kaptak, a méteres gazban eltűnve csak messziről kockáztatja némelyik, hogy visszavonítson. A feltámadó hideg szél újság-foszlányokat, port, piszkot sodor. Nyíregyháza egykori reménylakótelepén, a katonatiszteknek, rendőröknek, kisebb pártvezetőknek épített Guszev lakótelepen járunk.

A hosszú házsorokból álló, egykori bányakolóniákra emlékeztető telep mára megközelíti a valamikor Mária Valéria lakótelep komfortját. Járda, betonút nincs. Csak sár és piszok. Megrengeteg kerítés. A lakott lakások előtt lécből, drótokból, használt pallókból és ki tudja, mi mindenből húzott kerítések. Sok kerítés. A kapun belül külön még egy, ami megvédi a tenyémi kertet a kutyák lábaitól. Mert kutya rengeteg van. Mintha a szegénység vonzaná ezeket a jobb sorsa érdemes állatokat.

A telep szélén, négyzet alakban, térdig érő betonfal fut körbe. Mintha egy megkezdett, de fel nem épített ház alapjait néznénk.

– Kamrák voltak itt sorban egymás mellett – mondja egy oda érkező idős nő, érdeklődésünk láttán. – Az utcában volt mindenkinek saját kamrája. Mi is megvettük a szemet, bepakoltunk, aztán amikor tüzelni akartunk, üres volt a kamra. Valaki a tetőt kibontva elvitte. Másoktól is mindent el-

loptak. Így lassan kiürültek, otthagyták mindenki a kamrákat.

– *Most hol tartják a szemet?*

– Az udvaron építettünk tárolót. Ott a kutya, az vigyáz rá.

A gondosan körülkerített házrészek kapuja előtt beszélgetünk. A szomszéd alig huszonöt négyzetméteres kertjében méteres gaz, a kerítést, a lakás ajtaját is elvitték. A kitört ablakon keresztül üres szobába látni.

– A szomszédot elvitték a rendőrök, állítólag öt évet kapott, azóta nem látuk. A lakásba időnként mindenféle csavargók alszanak és visznek, amit látnak. De jöjjenek be hozzánk, ha kíváncsiak, hogy lakunk – invitál.

A cseppnyi előszobából balra a konyha, jobbra az egyetlen szoba nyílik. Az ágyon hatvan körüli idős férfi ül. A ház ura, Tálás Miklós egykori MÁV-felügyelő.

– Kilenc hónapos házasság voltunk, amikor a férjem mindkét lábát levágta a vonat. O akkor harmincegy éves volt. Azóta műlábbal él, úgy kell támogatnom, ápolnom – mondja a néni fásult, száraz hangon. Megmutatja a fürdőszobát is, a kádat, amiben a férje nem tud fürödni, mert nincs, aki besegítse.

Alig várom, hogy az utcára érjünk. Pedig szép, hideg téli nap van, 1989 decembere.

Nemsokára új parlamentet választ az ország.

– Tamási –

Guszev lakótelep

Kultúra kacsalábakon

Gyönyörű otthona van a kultúrának Nyíregyházán. A Bán Ferenc tervei alapján készült, 1981. november 21-én felavatott Váci Mihály Megyei Művelődési Központ négy betonlábbon álló épülete a modern építészeti új irányzatát jelölheti meg. Bizonyítja, hogy betonból is lehet szépet, maradandót alkotni.

– Nem volt ilyen egyértelmű a fogadtatás – mondja az intézmény igazgatója, dr. Nagy Ferenc. – Sokaknak nem tetszett a ház itt a városban, ma is púpos teve a gúnyneve.

– *Végül is a külső ma már adott. Kérem, arról beszéljen, a városnak mit ad ez az intézmény?*

– Nagy rendezvényeink az egész várost kiszolgálják. Elsősorban olyan programokat szervezünk ide, amit mást nem lehet megrendezni. Koncerttermünk 375 személyes, mellette egy százhusz ember befogadására alkalmas kamaratermünk is van. A közel-múltban beépítettük a földszinti részt, ifjúsági centrumot hoztunk létre. Ott van a tanácsadó iroda is, amely munkalehetőségek ismertetésével, jogi, pszichológiai és szexuális tanácsadással segíti a fiatalokat. Népszerű az ottani presszó. Az első emeletünkön is van klubpresszó és az ott kialakított

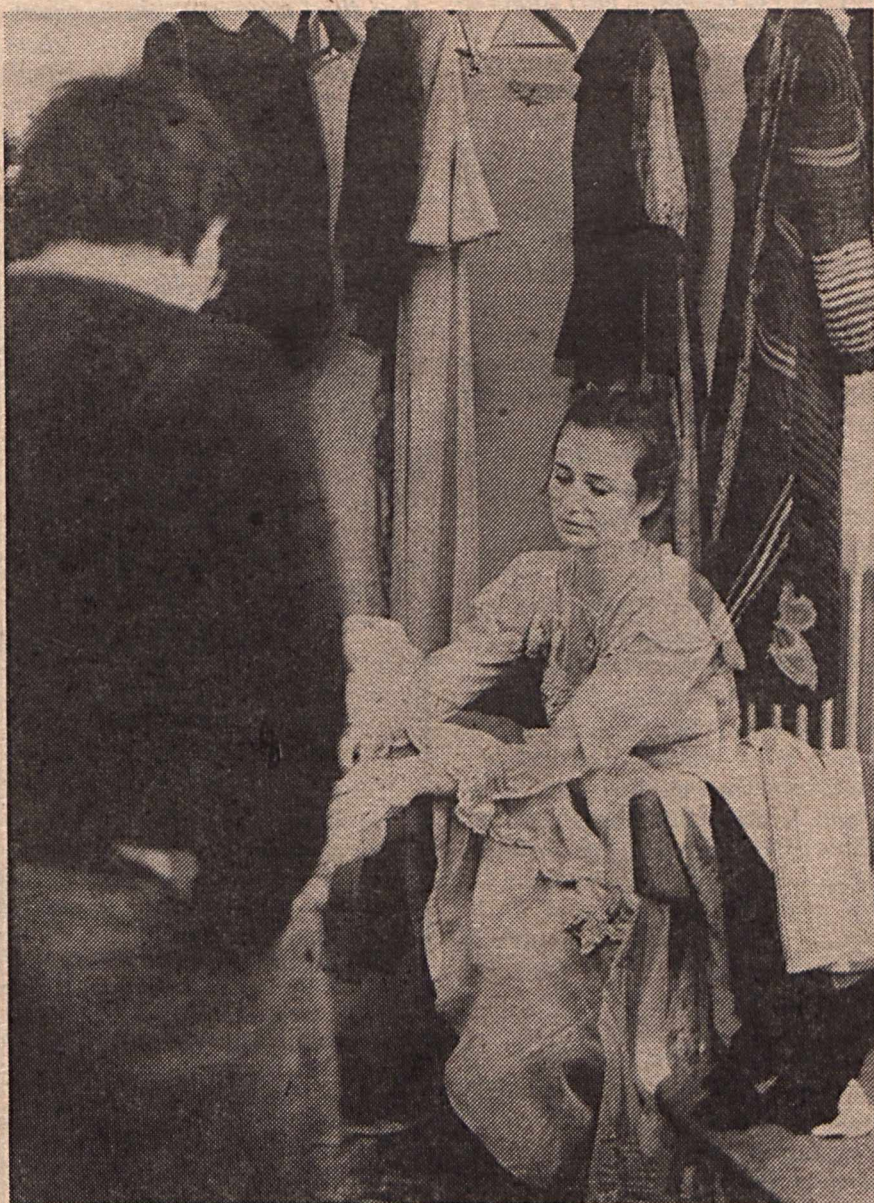
szabadidős térben kiállításokat és más kulturális rendezvényeket tartunk, a tetőteret pedig a városi tévé használja.

– *Ilyenkor, év végén a közművelődési intézmények már a jövő évet tervezik. Önöknél mi várható?*

– Több intézmény tartozik hozzánk. A városi úttörőház, a városmajori és a Honvéd utcai kultúrház mellett további hét kisebb kultúrház és klubkönyvtár. Ezek munkáját módszertanilag is irányítjuk. Gazdaságilag a városi televízió is ide tartozik. A közel-múltban végeztünk egy felmérést. Egy héttől minden betérőt megkérdeztünk munkánkról, és arról, hogy mit várnak a jövőben a háztól. Ugyanezt a kérdőívet elküldtük harminckét városi vezetőnek, és találomra kiválasztott háromszáz nyíregyházi lakosnak. Az eredmény feldolgozása folyamatban van, mindenesetre ezt feltétlenül felhasználjuk a tervezőmunkában.

– *Hányan látogatják évente a házat?*

– Most, a mintavételi időszakban, mintegy háromezren jöttek be a művelődési központba. Ha ezt megszorozzuk ötvenkettővel, az jóval több, mint a város lakossága.

Peremartoni Krisztina Csehov Ivanov c. darabjának főszerepében

Segítségért vagy az elmúlásért kiáltok-e, nem tudom magam sem. Egy bizonyos: e sorokat egy elmeosztály szobájából írom, ahol óva őrzik az életemet, mert minden szándékom az volt, hogy megszabadulok tőle, mert már feleslegesnek éreztem létezésemet.

39 éve születtem ebbe az apokaliptikus világba, értelmiségi szülők gyermekeként, de életem összefonódott a nyomorúsággal, az örökös vereséggel. Az elesett embereket mindig szántam, de a szánalom önmagában túl kevés, próbáltam őket segíteni, mindennemű ment, de sokszor hiába. A 35 éves belgyógyásznőt kigyógyítottam narkomániájából, de egy 33 éves gyógyszerész-nővel kudarcot vallottam. A 16 éves, árva utcalányt gyermekemként óvtam, féltettem, végül kifosztott és eltűnt...

Másfél éve ismertem meg egy 31 éves, ritka közönséges örömlányt, egy megyében büzlött a neve, de úgy éreztem, benne sokkal több rejtezik, s nem ő a felelős sorsa ilyenén alakulásáért, hogy neki is joga van Ember módján, szépen élni, és harcba szálltam érte, az életéért, a becsületéért, az önbecsüléséért és a hadakozás közepette egy furcsa, paradox helyzet állt elő. Ő egyre bübajosabb lett, én pedig az ő révén egyre gyakrabban kábítottam magam valamű narkotikummal. Ő, lévén ápolónő, minden kellelkel ellátott, mert olyankor elbűvölő voltam. Pár hónapja azon találtam magam, hogy narkós vagyok, s ez elémítet, mert iszonyodtam mindig is tőle. Néhány nap alvásra ítéltam magam, aztán minden szenvedélyemről egyszerre mondtam le. Az eredmény nem maradt el, jelentkeztek az elvonási tünetek: ingerlékeny lettem, fáradékony, lehangolt, és már nem voltam olyannyira elbűvölő, de hiába számítottam viszonzó türelmére, ő szó nélkül sétált ki az életemből – lopakodva, mint a surranó tolvajok. Egy egész világ omlott össze bennem. Kívüle senkim nem volt és nincs ma sem, és akkor újból magamba döfem a tűt! Percről percre, óráról órára egyre mélyebbre zuhanom. A megálljt egy kötéll jelentette, amit nyakamra hurkoltam éjnek idején. Egy kutya, egy ösztöneinek élő állat riasztotta a segítséget. Az elmeosztályra kerültem. Néhány heti kórház után összeszedtem magam, telve önbizalommal, jó közérzettel és kértem elbocsátásomat.

Mint mondani szokás, az a fajta ember vagyok, akit Isten nemcsak ver, de rugdos is. A maszok, akinél feketén, azaz: bejelentés nélkül dolgoztam, kirúgott hosszú hiányzásomért, a lakásomat pedig felmondták link barátom miatt, s én az utcán álltam munka, lakás, pénz, életfeltételek nélkül, és újfent jött a gyógyszer, rá a konyak, és ezzel elkezdődött egy átokfutás, keresztül az országon, hogy van-e még életremény, egy lehetőség a világban?

A Duna mentén szeltem át az országot, városról városra próbáltam segítségért szaladni, de süket fülekre lettem, vagy maximum anyagi alamizsnára az egyház részéről. Cél nélkül bolyongtam átázva-átázva, aztán megelégedtem mindent és betegesen

Rekviem

Levél egy elmeintézetből

eltökéltem, hogy véget vetek evilági pályafutásomnak.

Valami Isten háta mögötti helyről szállítottak kórházba. Soha nem fogom megtudni, ki lelt rám a pusztaságban, csak azt, hogy sok-sok órával később tértem magamhoz egy intenzív osztályon, ahol az a lány is ápolónő, akinek visszaadtam sárba tiport becsületét, szétzúzott önbecsülését.

Ismét elmeosztályra szállítottak, de a halálvágy bennem volt. Józan megfontoltsággal csempészem be a fecskendőket és a gyilkos tűt, hogy bármi áron feladom a harcot életemért. Éjszaka volt. Az én éjszakám és barátom: a Halálé. Az elmúlás, a számvetés éjszakája. Végigsuhantak emlékezetemben tovatűnt éveim és kerestem valamű éltető támpontot, ami visszatéríthetett volna, de semmit nem leltem. Egész életemben tanultam: irodalmat, pszichológiát, tanulmányt írtam a tengerbiológiáról, terjedelmes dolgozatot a történelmi idők előtti népvándorlásokról, kerestem az emberi boldogság titkát, imádtam megbocsátani, de mindennek semmi értelme nem volt. Amiket írtam, fiókokat foglalt; a megbocsátás talán öncélú volt. Egy 35 éves narkós nőt megmentettem, és visszaadtam egy kurva becsületét, de mindenkit boldogtalanná tettem.

Boldogság! Sokat töprengtem, mit is hordozhat magában e fogalom? A 31 éves rosszlánnyal egy év adta meg

a magyarázatot. Menni egy napsütött réten, leszakítani egy szál virágot, s átadni neki és látni, hogy őszintén örül. Megcsodálni egy fát, nézni a Duna tovaömpölygő vizét; ruhátlanul elterülni egy homokpadon, megcsókolni az ajkát, a mellének vadszűzességét érezni – álmodozni vele egy szebb világról, éreztetni vele, hogy Ember. Egyszerűen könnyűnek lenni. Igen, ez az! Lebegni, mint szellő, szárnyalni, mint egy szabad madár, felszabadulva, minden rabságtól, mint alkohol, kábítószer, pénzéhség – de tudni kell őt önzetlenül szeretni, hogy bennünket is szerethessenek; tudni kell neki megbocsátani, hogy mi is bocsánatot nyerhessünk. Az emberi tökéletességre kell törekednünk, hogy eljuthassunk a könnyed, szeretetteljes élethez vele, a másik Emberrel.

Próbáltam nem gondolkodni, de agyam úgy működött, mint még soha, mint a gőzgép. Átfutott agyamon ezernyi fikció és súlyosnak, nehézkesnek éreztem magam, aki olyan mint az ólomember. A perspektívák összemossódtak, majd eltűntek – senmi nem kötött már e világhoz, senkihez nem tartozom. Jó erősen elkötöttem a karomat – óvatosan tapogattam ki a takaró alatt a legalattomosabban duzzadó vénát és máris sercent a tű. Profi munka, gondoltam, hiszen sötétben szinte vakon találtam telibe a vénámat. Buggyogva csorgott a vér a lepedőre – hallottam a gyászos csendben...és elkezdődött a visszaszámlálás, úgy hittem. Összeillesztettem a tűt és a fecskendőt és szívtam, egyszer, ötször, tízszer...ki tudja hányszor? A kiszívott vért egyszerűen a matraca nyomtatam, amíg el nem veszítettem eszméletemet. Reggel tájt tértem magamhoz – már mozogódtak az ápolók és megrémültem: vérben úsztam, szédültem, de éltem. A tű bealvadott!

Most egy elmeosztály szobájában fekszem az ágyon és meredek a semmi-be, mert nincs senki, akihez tartoznék. Akit önzetlenül, önfelédten, pusztán önmagáért szerethetnék, pedig életem órájából vészes gyorsasággal pereg-

nek a homokszemcsék – és én csak ülök tétlenül és merengek, pedig akik tétovázik, azt elhagyják az emberek, mert úgy érzik, már nem számíthatnak rá. Az éjszakát szeretem. A sötét szobát, csendet, mert olyankor szabadon szárnyalhatnak gondolataim.

Van egy öreg házam, nem messze a Balatontól, öt éve dédelgetett álmodom, hogy ott berendezek egy krízisintézetet magányos, narkós, alkoholista fiatalok és kényszerű utcalányok számára, s ott az egyetlen érték: az Ember. De mindez álom, mert próbálkozásaim eddig hajótörést szenvedtek a szocialista törvények szintjein. A ház egyre rozogább lesz, a kertben elburjánzik a gaz, semmi remény. Pedig annak idején nekik vettem, hogy egyszer a szemérmesség és a becsületérzés istennőjéről, Aidos Misszió néven adhassam át.

Néhány napi átokfutásom jut eszembe. A pályaudvarok, utcák, terek és céltalanul bolyongó fiatalok; a di-dergő édesanya két kicsiny gyermekével az éjszakában, esőben, átázva-átázva várta a reggelt. Egy munkásbarakkban kerestünk menedéket: egyik picit ő, a másikat én melengtettem, aztán reggel elváltunk, tudva, hogy sosem látjuk többé egymást. Nem vagyok egyedül ebben az emberséges társadalomban, aki megtépzott, akik éjszakára kizárnak a várótermekből, akik mellett észrevétlenül elment az élet. Hogy ki a mi társunk? Ki tudja? A magány, a sorscsapás, de érdemes így élni? Lomposan, társtalanul, számkivetve.

Élet. Vajon e fogalomnak van-e értelme, és ha igen, mi a lényege? Mindenestre nem a vegetáló létezés.

És a halál? Thartarosz sötét birodalma? Mit rejti? Isten által belgért Örök Boldogságot vagy Lucifer izzó poklát? Nem tudom, de egy biztos: ott sem hagy el barátunk: A MAGÁNY. Társul szegődik a jeges föld, a sötétség, az örök, békés csend és a férgék.

Lám, mily groteszk! Odalent is vannak férgék.

„Egy Ember”

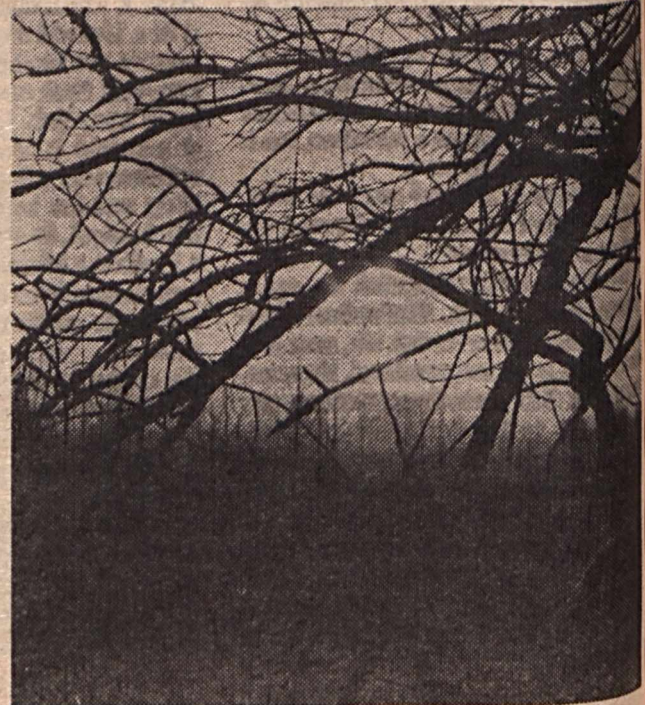
Bayer Béla

Mosolyod fedetlen

Vetkeznek szememben a fák, csupasznak a gallyak, s velük te is vetkezel. Moccanó melleid, akárha gesztenyeburokból, buggyannak ki az ing alól. Tekinteted is mezítelen.

A jajok, imák, sóhajok örökén szájamra most szavak édesülnek, s a perc, melyet át szabadon élünk, verssornak tollamhoz idomul. Homlokodról száműzött a félelem, mosolyod fedetlen, ha összenézünk. Arcodat, akár a vemhes akácok, megmártod az elfogyó fényben, s mint az ezüsthárs, kitárulkozol. Az ágak sokszögébe zártan józan arányokat vigyáz az értelem.

Vetkeznek szememben a fák, az elaggott platánok, hogy fejfámul szegődjenek, ha öledbe temetkezem.

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: Tudomány és gyakorlat. 8.50: Külpolitikai figyelmű. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Népdalok, néptáncok. 11.43: Gordonkázás. 12.45: PAF-műsor. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Erről beszélünk. 14.35: Népdalok. 15.00: Magyar Írás. 15.50: Versarchívumunkból. 16.00: Tizenhat óra - Hírmagazin. 16.15: Hangoló. 17.00: Orvosi tanácsok. 17.05: A képviselő noteszéből. 17.30: Kodály kórusok - magyar költők verseire. 17.56: Róltunk van szó! 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk - az irodalomról. 18.20: Levelekre röviden. 19.40: Népzene a közéletben. 20.30: Show-hajó. 21.00: Kilátó. 21.45: Hajszálygökörek. 22.00: Hírvilág. 22.30: Mérlég.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben: régi idők táncdala. 9.05: Payer Őcsi. 10.00: Kertbarátok műsora. 10.05: Egy ének több szerep. 11.05: „Ó, 6, 6, Nagymami...” 12.10: Nóták. 12.53: Édes anyanyelvünk. 13.05: Pophullám. 14.00-16.55: Péntektől - péntekig. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Garázs. 19.35: Zenes hallomások és vallomások. 21.05: Filmzene. 21.30: Cigányféléra. 22.00: Népdalkörök pódiuma. 22.30: Pop-rock műhely. 23.10: Sporthíradó.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.15: Zenekari muzsika. 10.30: Zengjen a muzsika! 11.00: Romantikus operákból. 12.05: Barokk zene. 13.00: Hallgassuk újra! 14.00: Philip Jones Nemzetközi Rézfúvós Kamarazenei Fesztivál - Barcs. 14.27: Újraolvasva. 14.37: Magyar művészek operafelvételeiből. 15.00: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót. 16.05-24.00: Muzsikáló Bécs. 16.05: Epizódok a Volksoper történetéből. 17.00: Az Osztrák Rádió énekarának hangversenye. 17.45: Keringők és polkák. 18.00: „Es ezért még fizetnek is...” 19.03: Látogatás a bécsi Phonogram Archivumban. 19.35: Kapcsoljuk a bécsi Konzerthautst. Kb. 21.30: Bécsi lemezújdonosságok. 22.00: A mikrofon előtt Josef Greindl operaénekes. 23.00: Harry Pepl dzsesszegyüttes játszik.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezddik a nap: hírek, hírmagyarazatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: A hallgató a szó. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Szerkesztők fóruma. 10.40: Figyelő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó. 12.10: Rádióegyetem. 12.30: Hölgyválasz. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Tallózás magyar folyóiratokban. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Keresni és találni. 14.00: Hírek. 14.10: Szerkesztők fóruma. 14.40: Figyelő. 15.00: Hírek, műsorismertetés. 16.00: Hírek. 16.10: A hallgató a szó. 16.40: A politikai gondolkodás története. 16.50: Nyugati levél. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Keresni és találni. 19.00: Hírek. 19.10: Világ gazdasági magazin. 19.40: Tiszta forrás. 20.00: Hírek. 20.40: Magyar politikai magazin. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.30: Tiszta forrás. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: A hallgató a szó. 23.00: Hírek. 23.10: Világ gazdasági magazin. 23.40: Tiszta forrás. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Magyar politikai magazin. 0.45: Műsorzárás.

TV1: 9.00: Képűjság. 9.05: Tévétoma. 9.10: Az erdő. Lengyel dokumentumfilm. 9.40: Pintér József: Egy óra múlva itt vagyok. Tévéfilm-sorozat XIV/14. rész: A hazatérés - ism. FF. 11.10: Képűjság. 16.50: Hírek. 17.00-19.00: Péntek délután. 17.00: Égygyűrűk. Nyugdíjasok műsora. kb. 17.30: Téka. Közhasznú információk. kb. 17.40: Reklám. kb. 18.00: Ablak. Közéleti szolgáltató műsor. 19.00: Reklám. 19.05: Esti mese. Fülös Mackó kalandjai. A sárkány. Lengyel bábfilm-sorozat. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: A gyilkosok között vannak. Simon Wiesenthal története. USA-magyar koprodukció. II/1. rész. 21.35: Reklám. 21.40: Új Hullám. 22.25: Az Európai Ifjúsági Zenekar hangversenye. Olasz film. 23.05: Híradó 3.

TV2: Kudlik Júliával és Rózsa Péterrel. 17.00: Képűjság. 17.15: TV 2. Benne: Reklám - Riportok - Időjárás - Zene. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! Maci Laci első karácsonya. Amerikai rajzfilm-sorozat. V/4. rész. 18.47: TV 2. 19.00: A második beszélgetés. Angol tévéfilm. 19.51: TV 2. Benne: 20.20: Jelmeztervező: Márk Tiva-

dar. Riportfilm. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV 2. 21.35: Napzárta. 22.20: TV 2. 22.25: Búcsú a vasfüggönytől. Történelmi dokumentumfilm. kb. 23.15: TV 2.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Az idegölő albérlő. 9.30: Orosz nyelvtanfolyam. 10.00: Iskolatévé. 10.30: Buszmegálló - Amerikai film (1956). 12.05: Belpolitikai magazin (ism.) 13.05: Hírek. 13.15: Mi (ism.) 13.45: Az állatok Paradicsomai - Az Amazonas zöld világa. 14.10: Az eltört korsó - Német film Heinrich von Kleist nyomán (1937). 15.35: Gadget felügyelő. 16.00: An-tan-ténusz. 16.35: Slágerek és ötletek. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: Kíváncsiság show. 17.35: Mini kvíz. 17.55: Kérek még egy történetet! 18.00: Az albérlő. 18.30: Testestül-lelkestül. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Derrick - Krimisorozat. 21.20: Dinasztia-A Denver-klán. 22.05: Oldalpillantások. 22.15: Trailer - Ajánló műsor filmbarátoknak. 22.45: Max Headroom - Sci-fi sorozat - Neustimuláció. 23.35: Hírek. 23.40: A vadak és az ártatlanok - Amerikai western (1959). 1.00: Hírek.

2. műsor: 13.20: Művészlexikon. 13.20: Akkoriban. 13.25: Sport- Tenisz Davis Kupa döntő - NSZK-Svédország. 16.00: Teles 90. 16.30: Sport - A Davis Kupa folytatása. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Vadállatok a nyeregből szemlélve - 1. rész: Camargue. 21.00: Közelkép - Tudósítás A Michelangelo c. film forgatásáról. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Sport - Tenisz Davis Kupa döntő. 23.00: A hónap remekműve: Árnyművészet. 23.30: Kiköpött arcmások - Szatirikus bábfilm-sorozat feliratozással. 0.00: Nostalgia - Olasz film (1988). 2.05: Hírek.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezdés. 8.00: Forró drót. 15.30: Off the Wall. 16.30: Hullámhosszon. 18.30: Nemzetközi slágerstúdió. 19.30: Időlánc. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Letorkoltak. 20.30: Max Headroom. 21.00: Nemzetközi slágerstúdió. 22.00: Hírek. 22.05: Időjárás-jelentés. 22.10: Koncertkülönlegesség. 0.10: Hírek. 0.15: Időjárás-jelentés. 0.20: Power Hour. 1.20: Időlánc. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5. 16.05: Hírek. 16.13: Megrázkódtatások. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatitkok. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Falu a felhők között. 18.55: TV5-klub. 19.00: Ushuaia. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papíros. 20.00: A törvény nevében. 20.50: Világútlel. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Filmklub. 0.10: Meneküljön, aki tud! 0.55: Műsorzárás.

SAT1: 6.00: Jé reggelt a SAT1-gyel! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Közkórház. 9.20: Konyhatündéreknek. 9.25: Süssünk, süssünk. Horoszkóp. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: A kalozok zászlaja alatt. 12.15: Utazási ötletek. 12.30: Szerencsekerék. 13.00: Tévédzside. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: A valódi szellemirtók. 14.30: Pénzügyek. Horoszkóp. 14.40: Közkórház. 15.30: Tévébolt. 15.55: Az aranylővés. 16.05: Paradise - egy férfi, egy colt, négy gyerek. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. 17.35: Tesztelési ötletek. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Az Addams család. 18.15: A hibbantak. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Batman. 19.55: Időjárás. 20.00: Charlie angyalai. 20.55: Hírek. 21.00: Hotel Plaza. 23.05: Hírek. Sport. Időjárás. 23.15: Az utolsó tangó Párizsban. 1.15: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: TV-naptár. 8.30: Gyermekműsor. 9.00: Iskolatélévizió. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatélévizió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották - nézzék! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program - ism. 16.30: Magyar híradó. 17.15: TV-napló I. 17.35: Gyermek. 18.05: Számok és betűk - vetélkedő. 18.30: Népzenei műsor. 19.10: Rajzfilm. 19.17: Időjárás. 19.30: TV-napló II. 20.00: A Los Angeles-i törvény - filmsorozat. 21.00: Klubest - szórakoztató műsor. 21.45: TV-napló III. 22.05: Kulturális magazin. 23.05: Angol nyelvű hírek. 23.10: Éjszakai program. 1.10: Hírek. 1.15: A szombati műsor ismertetése.

2. műsor: 17.10: Műsorismertetés. 17.15: Hírek. 17.20: TV-naptár. 17.30: TV-kiállítás. 17.45: Kritikus pont. 18.15: Zágrábi panoráma. 18.30: Panoráma 15. - olasz nyelvű krónika - Rijekai körzeti program. 19.30: TV-napló. 20.00: A hét műsora. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: Parlamenti krónika. 21.15: Egy szerző, egy film: Goce Vaskov: A szél - Goran Súdika: Pozitív álmok. 21.40: Raoul Walsh filmciklusából: Strawberry blonde. 23.00: Video-éjszaka. 3.30: A szombati műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

B
O
R
B
É
L
Y
Ö
T
P
E
R
C

Maga a szó a saját és pejoratív értelmében is elkoptatott, elcsépel. Vannak, akikben a szokásoktól eltérően, mégis pozitív asszociációi születnek, főként akkor, ha meghallván, emlékképsor türemkedik képzeletük képernyőjére. Így történt a minap is, amikor az ún. „borbélyötperc” függvényében már jó fél órát várokoltam tisztességesen kivárandó soromra. Egy korábban látott, immár archívna tekinthető fotó villant fel előttem. A képen két, matrózblúzós, rövidnadrágos kisfiú merengett vissza rám. Mindketten lányosan hosszú fekete haját viseltek. A magasabb (akit az idő múlásával apámként tisztelhetek) egy iskoláskönyvet tart a kezében. Jacques és Hary, a két testvér, egy belga-francia határvároska elemi iskolájának padjait koptatták az idő tájt. A sztori, ami épp az iskola kapcsán került összefüggésbe a fotóval, emígyen szól. A két fiú tanítója, aki katonás neveltetése révén is, meg egyéni mentalitásából fakadóan is valósággal üldözte a hosszú haját a fiúk körében, úgymond „kiszúrta” őket. Dörgedelmes hangján azon nyomban el is rendelte a „borbélylátogatást”. Korábban ez nem állt módjában, hisz a család akkortájt került a kisvárosba. Apjuk ugyanis baráber (vándor bányász) lévén, családjával többször is vándorbotot vett. Apjukat írtam, holott írhattam volna nagyapámat is, ezen nagyon felháborodott, hisz a fiúk nem ápolatlanságból viseltek hosszú haját, hanem épp azért, mert néhai nagy nagyanyám, Katrin Neth, mindenáron kislányokat szeretett volna, s ebbéli érzelmeit így juttatta kifejezésre. Nagyapám, dacára, hogy maga is igen kemény ember volt, ezt nagy becsben tartotta. Nos, ez lett a konfliktus forrása. Nevezetesen az, hogy a tanító utasításának ellenére fiainak megtiltotta, hogy hajukat levágassák. Az ellentmondást nem tűrő tanító másnap határozott lépésre szánta el magát. Miután az osztály előtt mindkét fiút megszegényítette, egy hatalmas ollóval mindkettejüket megnyírta. Nagyapa tajtékozott, amikor meglátta „megcsonkított” ivadékait. Aztután pedig döntött. Felkeresve bányász társait, rábírtta őket arra, hogy az atrocitást „orvosolják”. S tették is mindezt, annak rendje-módja szerint. A sötétség beálltával bezörgettek a tanító úrhoz. Kellő tisztelettel közölték jövetelük célját. Ugyanakkor tudatták vele azt is, hogy ezért „fizetnie” kell. Rövid úton, némi testi erőfőlnyit is igénybe véve, kopaszra nyírták őt. Eddig a történet, s eddig jutottam el a gondolataimban magam is, amikor egy mosolygós fodrászkislány udvariasan a következőt szólította.

A következő én voltam.

Az elmúlt 2-3 hónapban több olyan újságcikk, röplap jelent meg, amelyben a Bács-Kiskun megye dél-nyugati részén, Dusnok központtal működő rakétás jégesőelhárító egységet azzal vádolták, hogy a jelenleg használatos ólom-jodidot tartalmazó rakéták nagymértékben szennyezik környezetüket. Ezekkel az ingatag, alapokon nyugvó vádakkal szeretném a mérési adatokat és számítási eredményeket szembeállítani, s bemutatni, ki milyen mértékben szennyezi ólommal a légkört, és az egészségügyi normák milyen ólom szennyezettséget engednek meg.

Hazánkban két jégesőelhárító egység áll a gazdaság szolgálatában. Baranya megye déli részén 1976 óta, Bács-Kiskun megyében 1985 óta működnek ezek az egységek kisebb-nagyobb eredménnyel. A jégeső elleni védekezés elméleti alapját és gyakorlati módszereit a Szovjetuniótól vettük át. Kezdetektől fogva a védekezés ólom-jodid reagens tartalmazó rakétákkal folyik. Időközben csak a rakéta-típusok változtak. 1985-től két féle Alazány típusú rakétát használunk, méretbeli és hatótávolságbeli különbség van közöttük. Az egyik rövidebb, a hatótávolsága 4 km, a másik hosszabb és a hatótávolsága 8-9 km. Mindkettő 1,28 kg reagens töltetet tartalmaz, aminek 40%-a ólom-jodid, 60%-a pirotechnikai anyag. Az utóbbi a reagens égését biztosítja. Az ólom-jodid 45%-a a tiszta ólom. Egy rakétában 23 dkg ólom van. A rakéták repülési ideje 40-47 másodperc. Indításuk oldal- és magassági szögben állítható állványokból elektromosan történik. Az indítás utáni 7-10. másodperctől a repülés befejezéséig, a likvidálásig szóródik a reagens a rakétából. A likvidáció 1500 m felett következik be, amikor a rakéta veszélytelen nagyságú darabokra robban szét. A reagens kiszórása 1500-5500 m között közel egyenletes, eközben több billiónyi, a miliméter ezredrészénél kisebb nagyságú jégképző mag keletkezik, növelve ezáltal a természetes jégzemképző magok számát. Ennek hatására várhatóan több, de kisebb méretű jégzem keletkezik a felhőben. Ezek kiesésük során gyorsabban elolvadnak mint a nagyobb, természetes körülmények között kialakultak. Így a reagens egy része beépül a csapa-

Rakétás környezetszennyezés

dékelemekbe és kiesik, a másik része pedig a légáramlással mozog, akár 10-15 napig is a magasban lebegve, lassan ülepedve több ezer km-es utat is megtehet.

A jégesőelhárítás ólomszennyező hatásának elsősorban a lehulló csapadékban kell jelentkeznie. Kérdés az, hogy milyen mértékben. Szennyező hatásunkat kétféle módon vizsgáljuk meg. Egyrészt összehasonlítjuk a rakétákkal fellőtt ólom mennyiségét a gazdaság más területeiről kibocsátott ólom mennyiségével. Az összehasonlításkor figyelembe kell venni, hogy a rakétás jégesőelhárítás a légkör közepén - több km magasságban lévő - tartományát szennyezi, a közlekedés, az ipar pedig az alsó 100-200 m-es rétegbe juttatja az ólomot. Másrészt megvizsgáljuk, hogy kimutatható-e a légkörben és a csapadékban a rakétás jégesőelhárítás következtében az ólomkoncentráció növekedése. A légkörben az ólom koncentrációját nanogrammm/m³ egységben adják meg. Ez azt jelenti, hogy 1 m³ levegőben hány nanogrammm - a gramm milliárdod része - ólom van. A csapadékban az ólom koncentrációt mikrogramm/liter egységben szokás megadni, ami azt jelenti, hogy 1 liter csapadékban (1 m³-re jutó 1 mm csapadékban hány mikrogramm - a gramm milliárdod része - ólom van. Az első módszerrel a következő eredményeket kapjuk: a Központi Légkörfizikai Intézet (KLFI) számításai szerint hazánk területén a talajfelszín természetes ólomkibocsátása 11 t évente. Ugyancsak a KLFI adatai szerint hazánk évente 700-800 t a gazdasági tevékenységből származó ún. mesterséges eredetű ólomot juttat a légkörbe. Ennek 70%-a a közlekedésből, 30%-a az iparból és a háztartási fűtésből származik.

A Bács-Kiskun megyei Rakétás Jégesőelhárító Egység 1600 km²-es területen avatkozik be a jégesőveszélyes felhők és jégesők keletkezésébe, fejlődésébe. A 700-800 t/év ólomkibocsátást az 1600 km²-es területre területarányosan figyelembe véve a védekezési területen évente 12-14 t ólom kerül a légkörbe a közlekedés, a fűtés, az ipari tevékenység miatt. A jégesőel-

Ólom a csapadékban?

hárító egység a védekezési időszak alatt (ápr. - szept.) 1985-ben 78 kg, 1986-ban 239 kg, 1987-ben 408 kg, 1988-ban 354 kg és 1989-ben 642 kg ólomot bocsátott a légkörbe. A legnagyobb rakétafelhasználási napon 124 kg ólomot lőtünk a magasba. A legtöbb lőtt állomás 15-16 kg ólomot lövöldözött fel. Szerencsére az ilyen erős napok ritkák. A rakétákkal feljuttatott ólom mennyisége általában a mesterséges ólomkibocsátás 2-10%-a, de egy nagyobb rakétafelhasználási napon ez az arány sokkal nagyobb is lehet. Ugyancsak a KLFI számításai szerint Magyarország területére évente 1000-1100 t ólom hullik vissza csapadékkal vagy anélkül. Ennek 30-40%-a hazai eredetű, a többi külföldről jön. A felszínre hulló ólom 3/4-része csapadékkal mosódik ki a légkörből, a maradék ún. száraz ülepedéssel jut a talajra. Ez utóbbival a védekezési területre évente 17-19 t ólom jut. Ha ehhez viszonyítjuk a rakétákkal kibocsátott ólom mennyiségét, akkor még kisebb arányban szennyezzük környezetünket. S ha azt is figyelembe vesszük, hogy ennek az ólomnak a kisebbik hányada juthat vissza azonnal a talajra, akkor szennyezőhatásunk az 1% alá csökken. A második módszerhez saját méréseinket és a KLFI-t használtuk fel. 1983 óta Kecskemét-pusztán - ez a várostól 15-km-re nyugatra található - rendszeresen mérik az ólom koncentrációját a havi csapadékban és 1,5 m magasban a légkörben. Ez év nyarán mi is több csapadékmintát gyűjtöttünk. A két legnagyobb beavatkozáson napról, jún. 26-ról és jún. 28-ról, amikor 52 kg ill. 88 kg ólomot lőtünk fel, összesen 27 csapadékmintát sikerült begyűjteni. Ezenkívül júl. - aug. hónapban, amikor beavatkozás nem volt, de eső igen, 16 mintát gyűjtöttünk. A mintákat az ELTE Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszékén vizsgálták meg. Eredményeiket tanulmányban jelentették meg, ami Dusnokon a rakétás jégesőelhárítóegység központjában mindenki számára elérhető. Érdeklődni a 06-79-12785-ös telefonszámon lehet, ugyanitt szívesen adunk választ más jégesőelhárítással kapcsolatos kérdésekre is.

Az eredmények előtt tekintsük át a kecskemét-pusztai ólomszennyezési adatokat. 1983-88 között a légkörben mért ólomkoncentráció havi átlagai 28,5 nanogrammm/m³ és 68,5 nanogrammm/m³ között változtak. Az alacsonyabb értékek ápr. - szept. hónapban, a magasabbak okt. - márc. hónapban fordultak elő. A kiemelten védett ill. védett területen az egészségügyileg megengedett átlag és maximális érték egyaránt 700 nanogrammm/m³. Egyéb területeken a megengedett átlag 1000 nanogrammm/m³, a maximum 2000 nanogrammm/m³. Mérési eredményeikből nem tudtuk a jégesőelhárító tevékenységből származó ólomkoncentráció növekedést kimutatni, sőt a levegő ólomtartalma 1985 után alacsonyabb, mint előtte, ami a benzin csökkentett ólomtartalmának tulajdonítható. 1983-88 között a havonként

összegyűjtött csapadékban az átlagos ólomkoncentráció 9,5 mikrogramm/l és 28,9 mikrogramm/l között változott. Az eddig mért legalacsonyabb érték 3,1 mikrogramm/l, a legmagasabb 50,2 mikrogramm/l volt. Az alacsonyabb értékek nyáron, a magasabbak télen fordultak elő. 1984-88 közötti nyári átlag 13,3 mikrogramm/l. Ez év nyarán jún.-ban 40,0 mikrogramm/l, júl.-ban 20,8 mikrogramm/l, aug.-ban 14,0 mikrogramm/l volt a csapadékban az ólomkoncentráció. A jégesőelhárításból származó ólomkoncentráció növekedést csapadékban sem találtuk.

Megvizsgált mintáink koncentráció értékei a következők: 1989. június 26-i 12 mintában az értékek 2,5 és 6,9 mikrogramm/l között változtak, az átlag 3,7 mikrogramm/l. Június 28-i 15 mintában 2,5 - 32,1 mikrogramm/l, átlagosan 7,4 mikrogramm/l koncentrációk fordultak elő. A két nap adatait egybevéve a 27 mintából 8 mintában az ólom mennyisége a kimutathatósági határ (2,5 mikrogramm/l) alatt volt. 3 esetben 10 mikrogramm/l feletti, Hajóson 32,1 mikrogramm/l, Kéleshalmon 14,6 mikrogramm/l és Szeremlén 10,0 mikrogramm/l fordult elő.

Ezen a két napon mind a 18 kilövőállomáson volt csapadék, átlagosan 25,8 mm. A legkevesebb Hajóson 6,8 mm, a legtöbb Mélykúton 51,0 mm. Júl. - aug.-ban a nem beavatkozáson csapadékból gyűjtött 16 mintában 2,5 - 24,1 mikrogramm/l, átlagosan 7,9 mikrogramm/l ólomkoncentráció értékeket mértek. Az ólomtartalom 6 esetben a kimutathatósági határ alatt, 6 esetben pedig 10,0 és 24,1 mikrogramm/l között volt.

Összehasonlítva a kecskeméti és a védekezési területen mért adatokat, megállapíthatjuk, hogy a jégesőelhárítás szennyező hatását a csapadékban nem tudjuk kimutatni, sőt értékeink alacsonyabbak, mint a kecskeméti ún. háttérszennyezési átlagok. Saját adataink összehasonlításából kapjuk, hogy a júl. - aug.-ban az általunk nem szennyezett csapadékban az ólomkoncentráció magasabb, mint azon a két napon, amikor 225 ill. 380 db rakétát lőtünk fel. Megjegyezzük, hogy a szovjet és bolgár ólomszennyezési adatok alapján azokon a területeken, ahol egyébként is magas a levegő ólomkoncentrációja (mint esetünkben), a jégesőelhárítás szennyezőhatását nem lehet kimutatni sem a csapadékban, sem a levegőben.

A Tények könyve 1989. című kiadványban található ólomszennyezésre vonatkozó adatok. A könyvben szerepelnek az egészségügyi normaértékek is, pl. Az élelmiszerek ólomtartalmára vonatkozó stb. Magyarországon érvényes ivóvízszabvány ötven mikrogramm/l ólomkoncentrációt engedélyez az ivóvízben.

Ezzel szemben a csapadékban ennél mindig alacsonyabb értékeket mérünk. A mérési adatok alapján nem lehet kimutatni a jégesőelhárítás környezetszennyező hatását. Véleményünk szerint azonban, hogy elkerüljük a nem kimutatható mértékű szennyezést is, célszerű lenne az ólomjodid reagens helyett a kevésbé szennyező, ezüstjodid reagens használatát.

Nagy József meteorológus,
Bács-Kiskun megyei
Rakétás Jégesőelhárító Egység
(fotó: czakó)

Bebeto Nápolyban?

A Mondiale sztárja lehet

Az AP hírigyőzősége az olasz Corriere dello Sport című napilapra hivatkozva jelenti: Az SSC Nápoli labdarúgócsapata újabb brazil játékosot szerződtetett. Eszerint a Vasco da Gama csillaga, a 25 éves Bebeto is Nápolyban folytatja pályafutását! A klub vezetősége egyelőre nem erősítette meg a hírt, de a sportlap tudósítói még az átigazolási díjról is beszámolnak. A délolasz egyesület állítólag 6,5 millió dollár körüli összeget fizet a csatárért. Az SSC Napoli színeiben az ősi idényben három dél-amerikai futbalista szerepelt: az argentin Diego Maradona, valamint két brazil, Antonio

Careca és Alemao. Az utóbbi játékos Bebeto érkezésével kiszorulna a csapatból, s ezért átadólistára kerül. Alemao iránt a Sampdoria érdeklődik, s az itáliai sajtó valószínűnek tartja, hogy a két egyesület hamarosan megállapodik. Bebeto a dél-amerikai válogatottak tornáján, a Copa American tűnt fel. A fiatal csatár nagyszerű ketőst alkothat honfitársával, Carecával, s a Corriere dello Sport szerint Maradona személyesen is szorgalmazta szerződtetését. Bebeto a Vasco da Gama szurkolóinak nagy kedvence volt, de az utóbbi hónapokban sokáig sérülésekkel bajlódott.

A jéghercegnő aggodalma

Aggódik hazája, az NDK sportja miatt Katharina Witt a műkorcsolyázás olimpiai bajnoka és világszépe. A jéghercegnő, aki – legalábbis nyilatkozataiból ez derül ki – túlságosan nem szimpatizál a radikális változásokat sürgető honfitársával, aggódik hogy az elkövetkezendő években elmaradnak a világraszóló sportsikerek. Szerinte az NDK sportjában nincs szükség radikális változtatásokra.

A jéghercegnő politikai nézeteivel cseppet sem szimpatizálok, de a sportra vonatkozóan lehet, hogy sok mindenben igaza van. Persze, hogy elítéljük kézi vezérléses irányításukat, amely során a cél, a világszépség szentesíti az eszközt, a titkos doppinglaboratóriumos elve maximálisan érvényesült. Ám ez a gátlástalanul eredménycentrikus élsport olyan tömegsportból, testkulturális bázisból nőtt ki, amire Nyugaton is elismerően csettintenek. S hogy ebben nincs bunka, az akkor derül ki minden kétséget kizáróan, ha a keletnémetek egészségi állapotát összehasonlítjuk a miénkkel.

B. Gy.

Foci VK-döntő Japánban

Triplázhat a Milan

Magyar idő szerint vasárnapra virradóra játsszák le Tokióban a labdarúgó Világkupa-döntőt, amelyen a BEK-ben és a Szuper Kupában is győztes olasz AC Milan Dél-Amerika bajnokával – a Libertadores Kupát először elhódító – kolumbiai Atletico Nacional Medellin legénységével méri össze tudását. A VK-döntők egyik rész-jubileuma ez a csata: éppen 10. alkalommal küzd Európa és Dél-Amerika legjobbjai a japán fővárosban. Először 1980-ban a Nottingham Forest és a Nacional Montevideo gyűrközött egymásnak a tokiói nemzeti stadionban. Egyébiránt ez a 27. alkalom, amikor a Világkupa tulajdonjoga dől el. Az is régi szokás, hogy a mezőny legjobbjai egy személykocsit kap ajándékba, egészen pontosan egy Toyota típusút. Hogy ez a csata mindig leküti a japán futballbarátok figyelmét, arra jellemző: hetek óta nem lehet jegyet kapni, 62 ezer néző lesz szemtanúja az élvezetesnek ígérkező összecsapásnak.

A BEK-védő AC Milan már azzal is kiváltotta a nemzetközi sajtó érdeklődését, hogy hiába várták az itáliai futballistákat a tokiói szállóban,

Arrigo Sacchi vezetőedző a repülőtérrel egyenesen edzésre vezényelte Marco van Bastent és társait. Sacchi ritka nagy bravúrt vihet véghez játékosai: a BEK és a Szuper Kupa után ebben az idényben triplázhat. Ilyen bravúr a múltban csak a holland Ajaxnak (1972) és a portugál FC Portónak sikerült (1987). A hollandok a BEK-döntőben a Glasgow Rangerst verték meg, majd a VK-ért az Independienténél bizonyultak jobbnak. A Porto „áldozatai”: Ajax (BEK) és Penarol (VK).

A nagy formában lévő azzurri gárdából ezúttal is hiányzik majd az idén harmadszor is sebészkes alá kényszerült holland Ruud Gullit. „Tulipános” futballista azért marad, van Basten és Frank Rijkaard összeszokottsága ezúttal is aranyat érhet. Sacchi amiatt sincs különösen elkeseredve, hogy a várhatóan az év legjobb futballistájává megválasztandó Franco Baresi kéztörése miatt aligha játszhat, mert Sacchi filozófiája ez: ne sztároknak gondolkozz, minden egyes posztra két, azonos képességű játékoskal számolj, ha nagyratörő terveid vannak!

Márpedig Sacchinak vannak terve! S ebben mindig biztos számíthat a klubelnök Silvio Berlusconi, aki csak 1987-ben 19 millió dollárt költött szupersztárok megvételére.

Az olasz csodaedző most az egyszer bizonyosan felfüggeszti másik híres téziséit, amely szerint nem a győzelem a fontos, hanem a stílusos játék – amivel persze nem baj, ha rendre győzelem is párosul. A Milan 11-szeres olasz bajnok, 1969-ben egyszer már elnyerte a Világkupát, s most is esélyes.

Ezzel egyvalaki nem ért egyet. A Nacional vezetőedzője (ő egyben a vb-döntős kolumbiai válogatott szövetségi kapitánya is), Francisco Maturana. Ha a Milan azzal „tűnt ki” Tokióban, hogy a csapat első útja az edzésre vezetett, akkor Maturana sem akart elmaradni meglepő tény dolgában. A Nacional ugyanis csak egy kapust, az „őrültnek” (Loco) becézett René Higuitát utaztatta Japánba. Mi lesz, ha megsérül? – kérdezték az edzőt a repülőtéren.

– Nem sérül meg – hangzott a válasz. – Nem az a típus.

S ha mégis?

– Akkor akármelyik mezőnyjátékos-cserémet beállíthatom a kapuba, mert nálunk mindenki tud védeni.

Az egyik magyar sikersportág, a vízisport újabb szponzorra talált. S az öröm kettősnek nevezhető, mert a támogató a fiatalokat, az utánpótlást kívánja segíteni. A Budapest Bank és a Budapesti Vívív Szövetség együttműködéséről Vida János, a BVSZ főtitkára számolt be.

– A BVSZ feladata az utánpótlás-nevelés és menedzselés. Együttműködésünkben sikerült előre lépni: a bank létrehozott egy 200 ezer forint alapítványt, amibe bárki „beszállhat”, magyar és külföldi vállalat, de magánszemély is. Az 1995-ig szóló szerződés hozadékából kívánjuk támogatni az utánpótlás korú versenyzőket, a fiatalok nevelésével foglalkozó szakosztályokat.

Penteken 14 és 17 óra között 12 villámpartiból és két vakjátzmából – a játékidő minden esetben öt-öt perc – álló párosmérkőzésre kerül sor Polgár Judit és az Egyesült Államok ifjúsági bajnoka, a 18 éves aluliak világbajnokságának ezüstérmese, Alex Sherfer között. A találkozót a Terimpex szervezi, a mérkőzésre a cég irodaházában (V. Károlyi M. u. 9.) kerül sor. Korlátozott létszámban nézők érkezését is várják.

Vitray elvállalta

Megalakult

a Magyar Úszó Szövetség

Csütörtökön a Komjádi uszoda tancstermében tizenegy sportklub (Békéscsaba, TFSE, BVSC, FTC, Sp. Spartacus, KSI, Vasas, MTK-VM, U. Dózsa, Bp. Honvéd, OSC) képviselői – az egyesülési jogról szóló 1982/2. törvény alapján – megalakították a Magyar Úszó Szövetséget, s pénteken a Fővárosi Bíróságon betérjesztik bejegyzési kérelmüket. A csütörtöki alakuló közgyűlés elfogadta az alapszabályt, majd ideiglenes (az elnökség megalakulásáig tevékenykedő) intézőbizottságot választott, amelynek elnöke Hauer Péter lett. Tagjai: dr. Papp János és Turi György. A számvizsgáló bizottság elnöke: Vermes Albán. A fegyelmi bizottság elnöke: dr. Stuller Gyula. Az 1989. december 31-ig megbízott főtitkár: Ostváth Sámuel.

A Magyar Úszó Szövetség elnökének Vitray Tamást, alelnökeinek pedig dr. Gyarmati Andrást és dr. Hargitay Andrást kéri fel.

A Davis Kupa döntő

mai nyitányán:

Becker – Edberg

Könnyen lehet, hogy már az első napon eldől az NSZK–Svédország Davis Kupa döntő sorsa, amelyre péntektől vasárnapig Stuttgartban kerül sor. A csütörtökön kora délután megtartott sorsolás szeszélye folytán ugyanis a két csapat éljátékosa, Boris Becker és Stefan Edberg már pénteken szembekerül egymással a második párbán. Márpedig kettejük összecsapásának sorsa nagy hatással lesz a döntő végkimenetelére is.

– A párosítás:

péntek, 14 óra:

Carl-Uwe Steeb (nyugatnémet) – Mats Wilander (svéd)

Boris Becker (nyugatnémet) – Stefan Edberg (svéd)

szombat, 14 óra:

Becker, Eric Jelen – Anders Jarryd, Jan Gunnarsson

vasárnap, 14 óra:

Becker – Wilander
Steeb – Edberg

Puma-segítség a Bp. Spartacusnak

Mint a hazai sportegyesületek zöme, a Bp. Spartacus is nehéz anyagi helyzetben van. A nyomasztó pénzügyi gondok közepette a régi partnertől, a világhírű Puma sportszergyártól érkezett a szinte karácsonyi ajándéknak is beillő, jelentős segítség. A nyugatnémet cég több mint nyolcezer pár kishibás, alig használt, leselejtezett – különböző méretű és típusú – sportcipőt küldött a szövetségi klubnak, minimális térítés ellenében. A szállítmány feldolgozásáról, a válogatásról, az ár megállapításáról és az árusításról a Bizományi Aruház Vállalat gondoskodik. A cég két sportboltjában (XI. Budafoki út 14. és VII. Dohány u. 22.) már szombaton megkezdődik a Puma-vásár és tart egészen addig, amíg futja a tekintélyes készletből. A legkülönbözőbb sportágakban használható cipőket – állapotuknak megfelelően – 100 és 900 forint közötti áron hozzák fogalomba.

„Elúszott” a világsúcs

Elképesztő balszerencse fosztotta meg az úszó történelem legrégebbi férfi világsúcsának megdöntésétől a 18 éves ausztrál Glen Hosumant. Adelaideben, az ausztrál úszók nemzetközösségi válogatóján 14:53.59 perces idővel nyerte meg az 1500 méteres gyorsúszást. Ideje 1,17 mp-cel jobb a legendás szovjet Vlagyimir Szalnyikov 1983. február 22. óta fennálló világrekordjánál. Az önfelédtt örömet azonban néhány perc múlva sírás váltotta föl – a 18 éves fiú a szó szoros értelmében könnyekre fakadt –, mert kiderült, hogy az elektromos berendezés meghibásodott, kézi méréssel pedig nem hitelesíthető az eredmény.

Köszöntjük

VALÉR,
MÁRIA és DEZSŐ
nevű olvasóinkat.

A Valér a latin Valérius nemzetiségnév rövidüléséből keletkezett, jelentése hízelgő és véderőt jelenthet e név viselőinek: erős és egészséges.

A Máriák márciusban, augusztusban, szeptemberben és ezen a napon is ünneplhetik névnapjukat. A gyakran választott és közkedvelt ősi név a héber Mirjammak a latin és görög bibliafordításokban módosult alakja. Hasonlóképpen nemcsak ez a nap a Dezsőké, hiszen május 23-a Szent Dezső püspök vértanúságának ideje. Am akiknek a téli ünneplés kedvesebb, elmondjuk, hogy a Dezső a régi magyar Dezsidiérius csonkult és „ő” kicsinyítőképzővel ellátott származéka. Ez a magyaros változat természetesen a latin Desidériusból született. A jelentése nem kevésbé szívhez szóló, mint a másik ünnepléské, a név viselőjéről mondják: óhajtott, kívánt.

A Nap kél: 7.25 órakor
nyugszik: 15.54 órakor

A Hold kél: 18.59 órakor
nyugszik: 9.58 órakor

Igen enyhe idő

Folytatódik az enyhe idő. Nyugat felől többször megnövekszik a felhőzet, de néhány óras napsütés is várható. Gyöngye, futó zápor még néhol előfordul. Élénk, időnként erős marad a délnyugati, nyugati szél. A legalacsonyabb hőmérséklet általában 3 és 8, a legmagasabb 12, 17 fok között alakul.

Az illetékesek titkolták

Nevadai rákbetegek

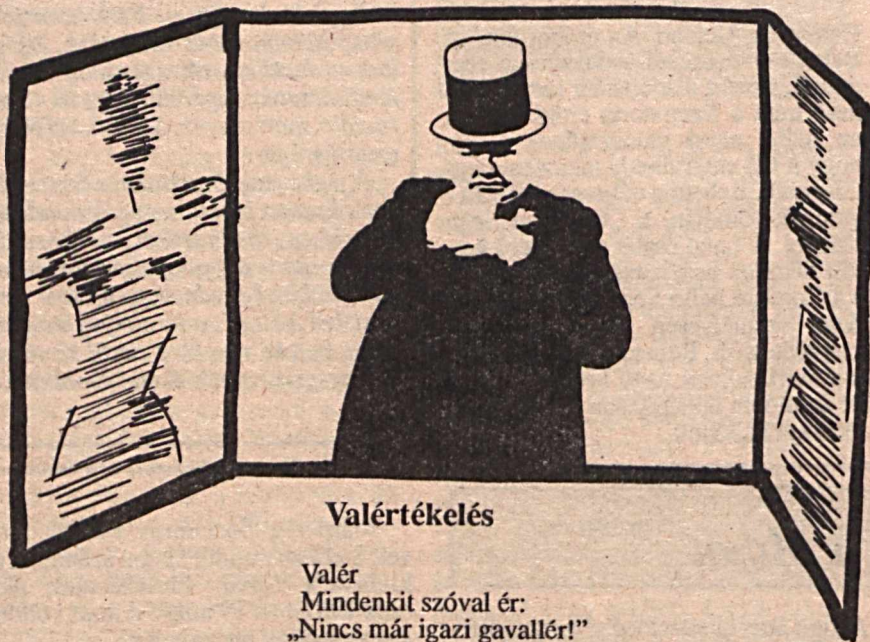
Az amerikai hatóságok tudtak arról, hogy Nevadában, a nukleáris kísérleti robbantások helyszínén, a dolgozók egészségre ártalmas sugárzási szintnek voltak kitéve az ötvenes-hatvanas években. A New York Times szerint az illetékesek ennek ellenére úgy döntöttek, hogy nem tájékoztatják a dolgozókat, mert attól tartottak, hogy a berendezések és az eljárások módosításával megszakadhatnak a kísérleti robbantások. Két Las Vegas-i ügyvéd eljuttatta a laphoz annak a bírósági eljárásnak a dokumentumait, amelyben pert indítottak az amerikai kormány ellen 200 nevadai munkás halála és 18 másik dolgozó rákos megbetegedése miatt. A cikk számos olyan esetet sorol fel, amikor a kísérleti telep vezetői a legegyszerűbb védőintézkedések nélkül olyan munkák elvégzésével bízták meg a dolgozókat, amelyek veszélyeztették őket, majd utána sört itattak velük, hogy a folyadék kimossa szervezetükből a mérgező anyagokat. A szakemberek már akkor javasolták, hogy a sugárzás még biztonságosnak tekintett mennyiségét az akkor elfogadott 12 remről szállítsák le, de ezt a szükséges módosítások miatt elutasították. A jelenlegi normák szerint a sugárzás megengedett évi mennyisége nem haladhatja meg az öt remet.

– Karácsonyi tárlat. Böröcz Márta és Koncz Ernő művészpár kerámiáit, valamint Prokop Péter Rómában élő pap-festő képeit láthatják az érdeklődők a december 18-án fél ötkor nyíló karácsonyi tárlaton Budapesten, a Metró-klubban. A bemutatkozó művészek alkotásait – melyekből tombolát is rendeznek – december 31-ig nézhetik meg az érdeklődők. A tárlatot a Budapesti Művészetbarátok Egyesülete rendezi.

Vasárnap délelőtt 11 órakor nyitják meg a keszthelyi Balatoni Múzeumban Halápy János festőművész emlékszobáját, és ugyancsak a múzeumban kerül sor a művész emléktáblájának felavatására is. A ma már külföldön is jegyzett – a kortársak által „az ezerarcú Balaton festője”-nek nevezett – művész 23 képét felesége, Halápy Lili ajándékozta a Balatoni Múzeumnak.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | December 15: Valér

Valértékelés

Valér
Mindenkit szóval ér:
„Nincs már igazi gavallér!”

A Magyar Függetlenségi Párt Tolna Megyei Szervezete teljes mértékben szolidáris a Magyarországra menekült *móc* juhászokkal. Álláspontunk szerint ők nemcsak hogy *nem* tolvajok, hanem őket rabolták ki – szegénytelen módon – saját hazájukban. Felhívjuk továbbá a figyelmet, hogy számukra az egyetlen elképzelhető életforma a foglalkozásuk. Így birkáik elvesztése az életük elvesztését jelentené! Ezért – a magyar kormány eddigi humánus menekültpolitikájával egyetértve – fogadjuk őket szeretettel. Élhessenek magyar honban mindaddig (birkáikkal együtt), amíg kedvezőbb nemzetközi viszonyok hazatértüket nem teszik lehetővé.

A Magyar Függetlenségi Párt Tolna Megyei Szervezete elnöksége nevében
Dr. Tóth Zoltán

A dísztelen polgár – és háza

Berlin városa megfosztotta díszpolgári címétől Erich Honeckert. A városi tanács szerdán egyhangúlag fogadta el azt a javaslatot, hogy vonják meg az 1982-ben adományozott címet. Közben a hamburgi központú Hansa Idegenforgalmi Hivatal bejelentette, hogy jövő év márciusától a kelet- és nyugatnémet turisták rendelkezésére bocsátják Honeckernek a schwerini tó partján lévő vendégházát. A nyári rezidencia 50 vendég elszállásolására alkalmas. Az épülethez tartozik két étkező, egy bor-pince és sörcsarnok, továbbá egy szauna. A vendégházat a jövőben a Hansa turista-ügynökség a berlini állami utazási hivattal együtt tartja fenn. Márciustól nyugat- és keletnémet turisták fele-fele arányban vehetik majd igénybe.

Az SZDSZ II. kerületi csoportja, a Scene Színház és a British Council közös szervezésében világhírű produkció Budapest: A csúcstalálkozó – a Ralf and Ralf Company (Oxford) előadása december 18-án este 7 órakor a II. kerület Marczibányi téri Művelődési Házban. Az előadás után fórum az SZDSZ ügyvivőivel.

„Fenyőünnep immár eljő”

A parlamenti fenyőfa ezúttal is 14 méteres lesz, akárcsak a korábbi években, ezúttal is a Veszprémi Erdőgazdaságból érkezik, és egy mázsa szaloncukorral díszítik fel. Mégis, az ünnepségen szinte minden más lesz mint az elmúlt 35 évben volt. Az ünnepséget nem az úttörőelnökség rendezi, hanem az Országgyűlés és a kormány, így más gyermekszervezetek tagjai is ott lesznek december 25-én és 26-án. Az eddigi Budapest–vidék részvételi arány is változik, a meghívott 2400 gyermek közül csupán 400-an lesznek fővárosiak. Az Országos Gyermekvédő Ligával, a cserkészekkel, a Gyermekérdekek Magyarországi Fórumával, az úttörőszövetséggel és a Nagycsaládosok Egyesületével folytatott megbeszélések során alakult ki, hogy a helyeket létszámarányosan osztják el a 19 megye és Budapest között. Arra, hogy kik jöjjenek, gyermekközösségek tettek javaslatot. Van ahol sorsoltak a különböző gyermekközösségek listái között, másutt eleve elkülönítettek meghívókat a hátrányos helyzetű: nevelőotthoni, cigány, menekült, testi vagy szellemi fogyatékos gyerekeknek, akik aztán maguk közül jelölték ki az arra érdemeseket. A vidékiek háztól-házig való utaztatásáról, étkezéséről, budapesti városnéző körutak szervezéséről a megyei tanácsok gondoskodnak. Ezúttal országgyűlési képviselők is lesznek a gyerekek kíséretében, akik bemutatják az Országházat. Az ünnepi műsorban nemzeti táncok, betlehemes játékok, Weöres-művek előadása szerepel, meghívták Koncz Zsuzsát, Vikidál Gyulát, a Tolcsvay együttest, továbbá a Kalácsa és az Első Emelet együttest. A tévé is közvetíti majd a műsort. Természetesen számos segítőtje is van az eseményeknek: a Veszprémi Erdőgazdaság adja az óriásfenyőt, a honvédség vágja ki, a Volánspec szállítja, az Allami és a Hungária Biztosító, a Móra és a Szabad Tér kiadók, az Ápisz és a Piért ajándékokkal járulnak hozzá az ünnepi hangulat fokozásához.

Egy éve történt az örmény földrengés

Iszonyú képek jártak be egy évvel ezelőtt a világot: Örményországban tavaly decemberben megmozdult a föld, a világ eddigi egyik leghévesebb földrengése pusztított, 12 fokozatú Richter-skála szerint tizennél is erősebb rengés. A természeti csapás a területének negyven százalékát sújtotta, hozzávetőleg egymillió embert. A halottak száma mintegy 25 ezer – bár az ENSZ szerint inkább 50–60 ezer –, s a kórházban kezelt sebesültek száma meghaladta a százezret. Az anyagi kár is több mint tízmilliárd rubel.

Mindenki segíteni akart: a romok közötti kórházstruktúrákban orvosok operáltak. Jereván repülőterére gépek százai szállítottak élelmet, meleg ruhát, sátrakat, életet mentő vért, gyógyszereket, orvosi műszereket és még játékot is az árván maradt örmény gyerekeknek. Amerikai klinikák részvételével műholdas orvosi hidat létesítettek. Az új elnök családjának személyes ajándékait és több magán-szervezet küldeményét karácsonykor John Bush és kislánya vitte el az örmény gyerekeknek. A súlyos sérültek, rokkantak közül százakat vittek műtetre, rehabilitációs kezelésre külföldre. A világ segítőkészsége az idő múltával sem csökkent. A helyreállítási munkában különböző kormányok, vállalatok és segítség-szervezetek vesznek részt.

Fazekas Judit

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

Révai Nagylexikona

Az első két kötet ára: 917,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagylexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Név:.....

Cím:.....

.....példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon kötetait az alábbi címen:

Babits Kiadó, 7100

Szekszárd, Pf.: 237

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos

kérdésekről részletes tájékoztatót,

valamint befizetési csekkeket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

NÍVÓKER KFT

Import

bálás ruhák vására Pécsen a Helyőrségi Klubban
1989. XII. 18-21-ig.

Nyitva: 10-18 óráig.

Bálabontás a vevők jelenlétében,

szabadidőruhák 490,- Ft-tól, reklámórák 125,- Ft-ért.

Várjuk kedves vásárlóinkat.

APRÓHIRDETÉS

Antikóra-javítót keresek. Telefon: 74/11-600.

Nyugdíjasok! Kézpénzért veszek régi faliorát, porcelánt, festményeket, régi bútort. „Gyűjtő” 7081 Simontomya, Pf.: 35.

Eladó Velence mellett generációs családi ház. Panzióknak is alkalmas. Összkomfortos, központi fűtéses, adómentes. 3 éve épült. Cím: Pálkásné, 2490 Pustaszabolcs, Jókai út 12.

Szekszárd, Ságvári u. 8. szám alatt kétszintes, 4 szobás lakás eladó. A szennyvíz és a víz rendezetlen. Barta Bertalané.

Szálkán kb. 60-80 m²-es helyiség, víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/A, vagy a 74/16-382-es telefonon.

1+2 félélszobás lakás egyedi kivitelben, garázzsal eladó Bátaszéken. Érdeklődni: Bátaszék, Lajvér út 18/B. Telefon: Bátaszék 426.

Három megye határán, Dombóvár központjában eladó 980 m² területen lévő, kétszintes (150+190 m²) összkomfortos házas ingatlan, 80 m²-es komfortos melléképülettel. Az ingatlan

egészeben alkalmas: panzióknak, üdülőknek (Gúnaras-gyógyfürdőhöz buszjárat az épület elől), szolgáltatóháznak, nagyobb iparosműhelynek, márkaszerviznek. Telefon, ipari áram van, az udvaron 15-20 gépköcsi is parkolhat. Nagyüzemi üzemanyagtöltési lehetőség, bejárat két utcáról kialakítható. Érdeklődni: 74/65-929-es telefonon. Levélben: Szekszárd, Május 1. u. 3. III/24. Tölösi.

150 m²-es gázfűtéses új családi ház eladó. Bajkai Ferenc, Bonyhád, Benczúr u. 40.

ZN-es Wartburg Turist 55 000,- Ft-ért eladó. Siklósi János, Dunaföldvár, Derecskei u. 24. 17 órától.

Trabant-motor 9 éves, komplett, felújításra eladó. Telefon: 74/16-963, 17-19 óráig naponta. Nyolc éves AVIA új motorral eladó. Szekszárd, Tartsay út, Halbolt. Telefon: 74/11-600.

Négy és fél éves, jó állapotban lévő Zastava eladó. Tolna, Damjanich u. 1. Telefon: 40-789.

4 m³ bükk-rönk és körfűrész 380 V-os motorral eladó. Érdeklődni hétvégén: Bajkai Ferenc, Bonyhád, Benczúr u. 40.

Hat darab hízó eladó, januári vágásra előjegyezhető, ugyanitt Trabant Combi eladó. Vass Sándor, Várdomb, Római utca 12.

Három darab hízó szabadáron eladó. Érdeklődni: Nagy Sándor Felsőháza, Dózsa u. 28. Telefon: 74/38-046, 23-as mellék.

Nemescsincillák felszereléssel, táphomokbiztosítással, legelőnyösebb kedvezménnyel tenyésztőnél eladók, előjegyezhetőek. Élő állat-

vagy prémvisszavásárlás megoldott. Ugyanott többszörös győztes szülőktől doberman és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/A, vagy 74/16-382-es telefonon.

Biogilisztázni kívánók, figyelem! Biztos

külföldi humuszpiaccal rendelkező kft-nek lehetnek tagjai. A téli szezonban vásárolt szerződött glisztára 10%-os kedvezményt adunk és a telettetést vállaljuk.

Érdeklődni: 06/97/42-415

06/97/41-484

Busa lesz az én falatom,

harmincötért megkaphatom

NÍVÓKER KFT

NÍVÓKER Kft.

import bálaruhák vásárat és olasz méterárak kedvezményes vásárat tartja

Szekszárdon a piaci vásárcsarnokban, 1989. XII. 18-21-ig

kabátszövetek, pamuszövetek, bélésanyagok,

viszkóz- és kreppanyagok nagy árengedménnyel

szabadidőruhák 490,- Ft-tól 890,- Ft-ig.

reklámórák 125,- Ft-ért.

Nyitva: 8-17 óráig.

Várjuk kis- és nagybani vásárlóinkat.

NÍVÓKER Kft.

DÁTUM

Bilak ma sem balek

Nem tegnap volt, hanem jó néhány hónapja már, amikor lapunk a Bilak nem balek címmel minősítette az érdemeiben meg(b)őszült CSKP-vezetőt. Akkoriban ez még annyira nem volt divat, mint – mondjuk – a demokrácia a szomszédos országban. Most ez az érdemes úr kifejti, hogy '68-ban nem a Varsói (Vér) Szerződés öt tagállama, hanem a világpolitikai helyzet volt a felelős a katonai beavatkozásért. A szövetségesek a III. világháború kitérésétől félték, s Moszkvában elmondották, nem engedhetik meg „annak likvidálását, amiért húszmillió ember meghalt”. Emellett még több ezer levél is érkezett a CSKP-hoz, segítséget kérve. Mindezt – hihetnők – pozsonyi, bagón vett luxusvillájában ötlelte ki a jeles ideológus, vélvén talán, nem jöhet az még rosszul, hogy közös ügyért koptatta nyelvét.

Nincs kétségem afelől, kinek használ egy-egy ilyen kijelentés, de afelől sem, hányan tudják ezzel is jobban, milyen kicsiny ember nőhetett a KB-tagság nagyságára. Bilak ugyanis még e funkcióban díszlel, s természetesen honatya is odaát a parlamentben. Mindezek ellenére aligha irigyli bárki is: tudják, öreg napjaira nem övezi majd honfitársainak tisztelete, olyan ember lesz, aki örül, ha köszönhet, nem pedig visszaköszönnek neki. Egyet azonban ő is jól tud: ha megmarad elképzelései mellett, s azokból jótányit sem enged, majd csak észreveszi valaki elvűségét, odaadását. S ki tudja, nem lesz-e ilyesmire szükség egy jövődő csehszlovák marxistának mondott pártban?! S miért csak ott? Talán azért, mert odaát sem csak ő nem balek. Aki pedig ismeri...

Tóttós Gábor

Zöld és kommunistaellenzők

A bécs-budapesti világiállításról hozott párizsi döntés után Ausztriában nemcsak elégedett, hanem ellenző vélemények is elhangzottak, a Zöld Alternatíva párt országos ügyvivője, Voggenhuber sajnálkozását fejezte ki a rendezési jog odaítélése miatt. Csütörtökön nyilatkozatot tett közzé, s ebben úgy vélekedett, hogy a világiállítási csupán nagy „üzleti show” lesz, amely túl sokba kerül, Magyarországot pénzügyileg „kivérezte”, Ausztria keleti részében és Bécsben pedig közlekedési „poklot” idéz majd elő. A politikus szerint Ausztria az ilyen nagyszabású programokkal mindig kudarcolt szenvedett, s most Párizsban olyan pályázó ország nyert, amelynek hiányzik a megfelelő tartalmi elképzelése. Az Osztrák Kommunista Párt bécsi szervezete ugyancsak „nem”-et mondott a magyar-osztrák világiállítá-

ásra. Csütörtöki állásfoglalása kifejti, hogy az EXPO ügyében a tőke érdekeinek alárendelik az osztrák főváros érdekeit, s mivel véleménye szerint a költségek fedezésének kérdése még nincs eléggé tisztázva, az a veszély fenyeget, hogy a rendezvény esetleges veszteségeit áthárítják majd a lakosra.

Hazafias Választási Koalíció néven választási szövetséget hoz létre a Hazafias Népront, amely ennek ellenére mozgalomként kíván tevékenykedni a jövőben is. Csupán választási szövetségben állít majd jelöltekkel valamennyi körzetben – erről a HNF csütörtöki ülésén döntöttek.

Segítség – diszkréten

„Franciaország csak késlekedve érti meg, hogy mi történik a kelet-európai országokban. Meg kell gyorsítanunk ezt a folyamatot” – jelentette ki magyarországi látogatásán tapasztalatait összegezve Pierre Guidoni, a Francia Szocialista Párt nemzetközi kapcsolatokért felelős titkára. Megbeszéléseiről szólva elmondta, hogy a magyar kormányzat a gazdasági és a kulturális együttműködés bővítését szorgalmazza Franciaországgal. Az ellenzéki pártok közvetlen anyagi támogatást kértek a választási hadjáratához. Információs anyagokat és aktivistáiknak szakmai képzését is igényelték. A lap megjegyzi a cikkben, hogy a Francia Szocialista Párt „közel áll a Magyarországi Szociáldemokrata Párthoz, de érdeklődést tanúsít az SZDSZ és a FIDESZ iránt is”. „Megosztottságuk ellenére mindegyiküknek segítenünk kell, diszkrét és válogatott eszközökkel” – jelentette ki Guidoni.

Kicsik – nagy ricsajjal

A lengyel belpolitikai színpad „nagyjai” helyett az idén a „kicsik” gondoskodtak a lassan „népszokássá” váló december 13-i rendezvényekről, azzal, hogy a legkülönbözőbb pártocskák, szervezetecskék ezúttal nemcsak a kommunistaellenes, de a Szolidaritást is bíráló jelszavakkal törtek-zúztak és gyújtogattak a rendőrség mértéktartó asszisztálásával. Krakóban majdnem sikerült is felgyújtani a LEMP székházát, a kasszámú, de annál agresszívebb csoportnak, amely időt szakított a szovjet főkonzulátus felkeresésére is, hogy ott a szovjetek azonnali hazavonulására tegyen javaslatokat.

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Tóttós Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapolvasási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864–9170.

– Nagyfőnök! Ez most a lengyelek vagy a magyarok segélykérő füstjele?

Magyarok Világszövetsége

A Magyarok Világszövetsége független, demokratikus, társadalmi szervezetként az egyetemes magyarság érdekeit képviseli. Tevékenységében távol tartja magát a pártok versengésétől. Vállalja a magyar nemzeti kisebbségek és a szóránymagyság anyanyelvi gondját. Ezt tartalmazza az a dokumentum, amelyet a szövetség csütörtöki választmányi ülésén fogadtak el. Szorgalmazzák olyan nyelvtörvények megalkotását, amelyek szavatolják a kisebbség egyenrangúságát, egyenjogúságát. A világszövetség erkölcsileg és lehetőségeihez mérten anyagilag is segíteni kívánja a magyar nemzeti kisebbségek könyvellátását. Támogatják az európaiság gondolatát, a térségben élő népek, nemzetek, nemzeti kisebbségek összefogását, úgyszintén a világ szóránymagyságának integrálódását. Különös figyelmet fordít a magyar nemzeti kisebbségek sorsára. Hozzá kíván járulni a szóránymagyság kiemelkedő személyiségeinek erkölcsi megbecsüléséhez. Egyetértett azzal is, hogy emlékművet állítsanak a második világháború és a sztalinizmus áldozatainak. Tervezik, hogy 1990-ben meghirdetik a világszövetség tevékenységét segítő alapítvány létesítését. Az ülésen kinyilvánították: őszinte aggodalommal figyelik Tökés László sorsát és tiltakoznak az ellene folyó hajsza ellen.

Kézfogás karácsonykor

Barátaink!

A segítségeteket kérjük! Mihez? A cseh, a szlovák és a magyar nép karácsonyi kézfogásához. A kelet-európai, hagyományosan uszító és megosztó hatalmi politika ellen keressük a megértés és kibékülés útját Kelet-Európa minden lakójával. A kelet-európai kis országok mindegyike számára életfontosságú barátságunk. Felelősségérzetünk arra indít, hogy szolidaritásunk és barátságunk tanújelét adjuk. Ennek első lépéseként kapjon több tízezer cseh és szlovák magánember december második felében karácsonyi üdvözlőlapot Magyarországról. A szöveg ilyesmi lehetne: Szeretettel küldi üdvözlését egy magyarországi-aláírás, cím (saját vagy a szervezeté).

1. Igazi megbékélést kíván '89 karácsonyan szeretettel... (szlovákul) Ozajstné zmierenie praje na Vianoce '89... (csehül) U přiležitosti vánočních svátků lasky smířeni a porozumení srdecne zdraví... 2. Szeretettel küldöm karácsonyi üdvözlőlapomat Magyarországról: (szlovákul) Pasielam srdecny vianocny pozdrav z Madarska... (csehül) K vánoćum posílám srdecny pozdrav z Madarska... Karácsony után: 3. Szeretettel köszönt egy magyarországi... (szlovákul) Srdecne Ta pozdravnjem z Madarska... (csehül) Srdecne Te pozdravuji z Madarska...

A lottó nyerőszámai:
30, 45, 66, 79, 80.

Ha lehet, egyaránt írjunk prágai (Prah) és pozsonyi (Bratislava) címre is. Prágába csehül, Pozsonyba szlovákul írjunk; kézfogással, hogy a személyesség megmaradjon. A címetek az alábbi helyen lehet kérni: 1061 Budapest, VI. Majakovszkij u. 42. I/3. Telefon: 141-4097, december 14–23 között, naponta 10–20 óráig. Koronás, címeres képeslap helyett inkább az UNICEF lapjait használjuk, és tegyük rá egy szép 3 forintos bélyeget. Ha elküldենék 50–100 ezer üdvözlőlapot, ezzel megkezdենék lebontani az idegenség és bizalmatlanság falát, amely elválaszt bennünket egymástól, és megakadályozza, hogy emberi módon együttműködjünk más népekkel. A kezdeményezést szeretnénk majd folytatni más népek felé is. Kérjük a közösségeket és magánembereket, intézményeket, szervezeteket, iskolákat, egyházakat, hogy támogassák és vegyenek részt akciónban.

Budapest, 1989. december 13.

Elpidia Keresztény Bázisközösség

Holnap
számunkban
olvashatják,

az élet ahhoz rövid,

hogy butácska dolgokkal

foglalkozzunk